

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/242/2021
Identifikačné číslo spisu:	8702899967
Dátum vydania rozhodnutia:	30.05.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:8702899967.2

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členiek senátu JUDr. Márie Trubanovej, PhD. a Mgr. Kataríny Katkovej, v spore žalobcov: 1/ AUTODIELY SLOVAKIA TEAM, s. r. o., so sídlom Poprad, Karpatská 80/8, IČO: 36 483 656, právne zastúpený JUDr. Martinom Bašistom, advokátom, so sídlom Poprad, Štefánikova 8, IČO: 37 880 381, 2/ PROFINEX staving, a. s., so sídlom Banská Bystrica, Horná 65A, IČO: 47 047 909 (ako právny nástupca pôvodného žalobcu FORCE FINANCE LTD., so sídlom Suite 7007 10, Great Russel Street, Londýn, WC1B 3BQ, Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska), právne zastúpený BDO Legal s. r. o., so sídlom Bratislava, Pribinova 10, IČO: 51 803 330, v mene ktorej koná konateľ JUDr. Peter Káčer, proti žalovanému: Mesto Poprad, so sídlom Poprad, Nábrežie Jána Pavla II. 2802/3, IČO: 00 326 470, právne zastúpený Beňo & partners advokátska kancelária, s. r. o., Poprad, Nám. sv. Egídia 40/93, IČO: 44 250 029, v mene ktorej koná konateľ Mgr. Pavol Antoň, za účasti intervenienta: CENTRUM SLUŽIEB, s. r. o., so sídlom Poprad, Francisciho 3288/35, IČO: 36 501 816, o zaplatenie 443.755,39 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 7C/218/2002, o dovolaniach žalobcu 1/, žalobcu 2/ a žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 23. februára 2021 sp. zn. 7Co/115/2019, takto

rozhodol:

I. Pokračuje v konaní so spoločnosťou PROFINEX staving, s. r. o., so sídlom Banská Bystrica, Horná 65A, IČO: 47 047 909, ako žalobcom 2/.

II. Dovolanie žalovaného proti výroku I. a II. rozsudku Krajského súdu v Prešove z 23. februára 2021 sp. zn. 7Co/115/2019 v časti, týkajúcej sa priznania úroku z omeškania, z a m i e t a .

III. Rozsudok Krajského súdu v Prešove z 23. februára 2021 sp. zn. 7Co/115/2019 vo výroku III., ktorým v prevyšujúcej časti vo vzťahu k obom žalobcom zmenil rozsudok Okresného súdu Poprad z 11. júla 2018 č. k. 7C/218/2002-1915 tak, že žalobu zamietla, ako aj v o výroku V. o náhrade trov konania z r u š u j e a vec vracia Krajskému súdu v Prešove na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

I.

1. Pôvodný žalobca (STAVREAL, spol. s r. o., so sídlom Poprad, Suchoňova 13, IČO: 31 726 593) podal na Okresný súd Poprad (ďalej len „súd prvej inštancie“) dňa 26. 02. 2002 žalobu bez vyčíslenia konkrétnej sumy skutočnej škody a ušlého zisku z titulu porušenia zmluvy o výstavbe podkrovných bytov a nebytových priestorov v nadstavbe zo strany žalovaného. Podaním, doručeným okresnému súdu dňa 14. 04. 2003 a žalovanému dňa 8. decembra 2003, vyčíslil uplatňovanú škodu celkovou sumou 20.368.575 Sk, z toho skutočnú škodu v sume 971.037 Sk (32.232,52 eur) a ušlý zisk v sume 12.397.538 Sk (411.522,87 eur) spolu 13.368.575 Sk, (+ 7.000.000 Sk z titulu poškodenia dobrého mena - v tejto časti vzal žalobu v priebehu konania pred súdom prvej inštancie späť - poznámka dovolacieho súdu) a žiadal zaplatenie tejto sumy so 17,6 % úrokom od 17. 05. 2000 do zaplatenia.

2. Súd prvej inštancie rozsudkom z 11. júla 2018 č. k. 7C/218/2002-1915 rozhodol

- vo výroku I., že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi 1/ sumu 199.689,93 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 17,6 % ročne zo sumy 199.689,93 eur od 17. 05. 2000 do zaplatenia, a to do 3 dní od právoplatnosti rozsudku,

- vo výroku II., že žalovaný je povinný zaplatiť právnenému predchodcovi žalobcu 2/ (FORCE FINANCE LTD., so sídlom Suite 7007 10 Great Russell Street, Londýn, WC1B 3BQ, Spojené Kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska, IČO: 98 48 648) sumu 244.065,47 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 17,6 % ročne zo sumy 244.065,47 eur od 17. 05. 2000 do zaplatenia, a to do 3 dní od právoplatnosti rozsudku,

- vo výroku III. konanie v časti o zaplatenie úroku z omeškania vo výške 17,6 % ročne zo sumy 232.357,43 eur od 17. 05. 2000 do zaplatenia zastavil,

- vo výroku IV. žalobcovi 1/ priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 14,07 % a právnenému predchodcovi žalobcu 2/ priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 17,19 % a

- vo výroku V. intervenientovi na strane žalovaného nepriznal nárok na náhradu trov konania.

3. Súd prvej inštancie vychádzal z rozsudku Krajského súdu v Prešove z 8. februára 2007 č. k. 13Co/6/06-291, ktorým bolo určené, že základ žalobného nároku žalobcov (pôvodného žalobcu - poznámka dovolacieho súdu) je opodstatnený. Pri určení výšky škody a ušlého zisku vychádzal zo znaleckého posudku ním ustanovenej znalkyne Ing. Márie Mandulovej č. 18/2009, v zmysle ktorého skutočná škoda predstavovala sumu 971.000 Sk a ušlý zisk 12.787.007 Sk, spolu 13.758.007 Sk, čo v prepočte predstavuje 456.682 eur. V tejto súvislosti uviedol, že znalecké posudky Ing. Valentíny Pelegrínovej č. 5/2007 a Interaudit Trenčín č. 3/2010, resp. odborné vyjadrenie Y. S., ktoré v konaní predložili strany sporu, hodnotil iba ako listinné dôkazy, pretože vzhľadom na absenciu doložky podľa § 209 CSP tieto znalecké posudky nemožno považovať za súkromné znalecké posudky v zmysle § 209 CSP.

II.

4. Rozsudok súdu prvej inštancie napadol odvolaním žalovaný v časti jeho výrokov I. a II. (žalobcovia 1/, 2/ odvolanie nepodali); v časti výrokov III. a V. tak prvoinštančný rozsudok nadobudol právoplatnosť.

5. Predmetom odvolacieho konania vzhľadom na právoplatnosť výroku III. rozsudku súdu prvej inštancie zostala suma 443.755,40 eur s úrokom z omeškania.

6. Krajský súd v Prešove (ďalej aj „odvolací súd“) preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie v odvolaní napadnutej časti výrokov I., II. a závislom výroku IV. o trovách prvoinštančného konania. Rozsudkom z 23. februára 2021 č. k. 7Co/115/2019-2066 rozhodol tak, že:

- potvrdil rozsudok vo výroku o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcovi 1/ sumu 114.025,65 eur istiny s 12,5 % úrokom z omeškania od 9. decembra 2003 do zaplatenia (ďalej aj „I. výrok“),

- potvrdil rozsudok vo výroku o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcovi 2/ sumu 139.364,68 eur istiny

s 12,5 % úrokom z omeškania od 9. decembra 2003 do zaplattenia (ďalej aj „II. výrok“),
- zmenil rozsudok v prevyšujúcej časti vo vzťahu k obom žalobcom tak, že žalobu zamietol (ďalej aj „III. výrok“),
- zmenil rozsudok vo výroku o splatnosti pohľadávky vo vzťahu k obom žalobcom tak, že žalovaný je povinný priznať sumy zaplatiť do 3 mesiacov od právoplatnosti rozsudku (ďalej aj „IV. výrok“)
- a žiadnej zo sporových strán ani intervenientovi nepriznal právo na náhradu trov konania (ďalej aj „V. výrok“).

7. V odôvodnení rozsudku (bod 3. odôvodnenia) odvolací súd poukázal na to, že rozsudkom Krajského súdu v Prešove z 8. februára 2007 č. k. 13Co/6/06-291 bolo určené, že základ žalobného nároku (pôvodného žalobcu STAVREAL, spol. s r. o.) je opodstatnený. Krajský súd v tomto rozhodnutí poukázal „na správne zistenie skutkového stavu súdom prvého stupňa. Nárok žalobcu na náhradu škody a ušlého zisku mal žalobcovi vzniknúť z dôvodu porušenia zmluvných povinností žalovaným dojednaných v Zmluve o výstavbe podkrovných bytov a nebytových priestorov v nadstavbe, uzavretej podľa § 21 a § 22 zák. č. 182/1993 Z. z. dňa 05. 05. 1997. Na základe preskúmania zmluvy uzavretej medzi žalobcom a žalovaným z 05. 05. 1997 odvolací súd v rozsudku konštatoval, že zmluva obsahuje všetky náležitosti, ktoré sú uvedené v § 21 a § 22 cit. zákona, preto určil, že zmluva je platná ako celok. Zároveň v rozhodnutí poukázal na to, že na účinnosť zmluvy bol potrebný zápis do katastra nehnuteľností, pričom účastníci zmluvy si v čl. XI/2 dohodli, že žalovaný, t. j. Mesto Poprad ako vlastník, požiada o registráciu zmluvy odbor katastra Okresného úradu Poprad do 7 dní od jej podpísania. Zmluva bola podpísaná dňa 05. 05. 1997. Medzi účastníkmi tohto konania nebolo sporné, že žalovaný o registráciu tejto zmluvy príslušný odbor katastra do 7 dní od jej podpísania nepožiadaval, naopak, návrh na vklad zmluvy na zápis do katastra nehnuteľností podal žalobca, i keď mu to zo zmluvy nevyplynulo. Vkladové konanie bolo prerušené a nakoniec zastavené rozhodnutím Okresného úradu Poprad, katastrálneho odboru z 27. 03. 2000, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 09. 05. 2000. Zo spisu tiež vyplynulo, že žalovaný listom zo 17. 05. 2000 od zmluvy z 05. 05. 1997 odstúpil.

Krajský súd v danom rozsudku poukázal na ustanovenie § 47 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého, ak zákon ustanovuje, že v zmluve je potrebné rozhodnutie príslušného orgánu, je zmluva účinná týmto rozhodnutím. Ak sa do troch rokov od uzavretia zmluvy nepodal návrh na rozhodnutie podľa odseku 1, platí, že účastníci od zmluvy odstúpili. Zákon č. 182/1993 Z. z. v ustanovení § 21 ods. 3 pre účinnosť zmluvy predpokladá zápis do katastra nehnuteľností. Teda ak zmluva bola uzavretá dňa 05. 05. 1997 a do troch rokov od jej uzavretia, t. j. do 05. 05. 2000 nebol podaný úspešný návrh na jej vklad do katastra nehnuteľností, týmto dňom platí, že účastníci od zmluvy odstúpili. Pokiaľ až listom zo 17. 05. 2000 žalovaný od zmluvy odstúpil, takéto odstúpenie už nemôže byť účinné, pretože smeruje proti zmluve, ktorá bola už zrušená odstúpením ku dňu 05. 05. 2000.

V čl. XII/2 zmluvy sa účastníci dohodli, že ak niektorá zo zmluvných strán poruší niektoré z ustanovení tejto zmluvy, resp. od zmluvy odstúpi, je povinná nahradiť druhej strane náhradu škody a ušlý zisk. Keďže žalovaný ako vlastník nepožiadaval do 7 dní od podpísania zmluvy o jej registráciu, týmto svojím konaním porušil čl. XI/2 zmluvy, preto je povinný nahradiť druhej strane náhradu škody a ušlý zisk.“ Na základe uvedených skutočností krajský súd rozhodol, že základ žalobného nároku je opodstatnený.

8. Odvolací súd, konajúc o odvolaní žalovaného, na odvolacom pojednávaní v súlade s § 384 ods. 1 CSP zopakoval dokazovanie prečítaním podstatných častí listín:

- sprievodnej správy Štúdie nadstavby Domu služieb pre bytové účely v Poprade vypracovanej Y. L. 10. 12. 1997 z prílohy č. 1 spisu;
- sprievodnej správy k projektu pre stavebné povolenie od spoločnosti BB PROJEKT z júna 1999, podľa ktorej bodu 2 nadstavba Domu služieb v Poprade mala predstavovať 21 novovzniknutých bytov o úžitkovej ploche 1632,33 m² a 19 kancelárií o celkovej ploche 642,64 m²; bodu 8 termín zahájenia výstavby bol 07/1999 a termín ukončenia výstavby 10/2000; bodu 9 predpokladaný náklad stavby bol 8.000.000 Sk; príloha č. 1 spisu;
- výkresovej dokumentácie projektu pre stavebné povolenie od spoločnosti BB PROJEKT z júna 1999, časť „architektúra“, výkresy č. 102, č. 103, č. 104 a č. 105 - tabuľky miestností; príloha č. 1 spisu; - záväzného stanoviska Mesta Poprad z 26. 10. 1999 z č. 1. 204 spisu;
- zmlúv uzavretých podľa § 50a Občianskeho zákonníka o uzavretí budúcich zmlúv o výstavbe bytu

medzi pôvodným žalobcom - spoločnosťou STAVREAL, spol. s r. o., Poprad a stavebníkmi z prílohy č. 2 spisu a z č. l. 1309 a nasl. spisu;
- znaleckého posudku Ing. Márie Mandulovej č. 18/2009 z č. l. 623 až 629 spisu.

9. Na základe vykonaného dokazovania mal (bod 48. odôvodnenia) z predložených zmlúv, uzavretých v zmysle § 50a Občianskeho zákonníka o uzavretí budúcej zmluvy o výstavbe bytu medzi pôvodným žalobcom - spoločnosťou STAVREAL, spol. s r. o., Poprad a stavebníkmi nesporne preukázané, že tieto zmluvy boli uzatvárané v roku 1998 a 1999, pričom čas výstavby mal trvať 18 mesiacov, teda predpoklad ich ukončenia bol plánovaný na rok 2000, 2001 (č. l. 1309 a nasl. spisu, príloha č. 2 spisu). (Pôvodný) žalobca svoj nárok na ušlý zisk zdôvodňoval cenou bytu za m² vo výške 16.000 Sk, ktorá cena je totožná, resp. blízka cene uvedenej v zmluvách o budúcej výstavbe bytov. Podľa predložených zmlúv v prílohe č. 2 spisu v počte 24 bola cena za 1 m² určená v rozsahu od 14.545,50 Sk do 16.960 Sk s DPH, čo v priemere predstavuje sumu 15.752,75 Sk. Odvolací súd vylúčil z tohto prepočtu cenu bytu u záujemcu Y. S., kde táto bola dohodnutá sumou 11.200 Sk/m² ako extrémne sa odchyľujúcu od všetkých ostatných dohodnutých cien. Nezohľadnil ani ceny určené v odbornom posudku Y. S. č. 145/2012, kde sa nachádzajú údaje zo zmlúv o výstavbe v počte 20 (č. l. 1316, 1317 spisu), keďže v prílohe č. 2 spisu sa nachádzajú zmluvy v počte 24, čo znamená, že do priemernej ceny 1 m² bytov vypočítanej týmto znalcom neboli zahrnuté všetky dohodnuté ceny. Pozornosti odvolacieho súdu neušlo, že podľa posledného záväzného stanoviska žalovaného malo byť postavených iba 18 bytov. Keďže nebolo reálne určiť, ktoré byty, pre ktorých záujemcov mali byť v obmedzenom počte postavené, odvolací súd pristúpil k zjednodušenému prepočtu priemernej ceny bytov vychádzajúc z rozpätia cien.

10. Odvolací súd dospel k záveru (bod 49. odôvodnenia), že stanovenie predpokladaného zisku žalobcov sa musí odvíjať od uzavretých zmlúv o budúcej výstavbe bytov, keďže pôvodný žalobca mohol počítať výlučne so ziskom, ktorý z predaja na základe takto uzavretých zmlúv získa. Takýto záver v súdom spore má nepochybne logický základ v dôkazoch tvoriacich obsah súdneho spisu a je aj v zhode so skutkovými tvrdeniami pôvodného žalobcu v žalobe. Pre takýto záver nie je rozhodujúce, že pôvodný žalobca bol v dôsledku právnych krokov žalovaného nútený od zmlúv o uzavretí budúcich zmlúv o výstavbe odstúpiť, teda došlo k ich zrušeniu.

11. V nadväznosti na vyššie uvedené odvolací súd (bod 50. odôvodnenia) uznal za dôvodnú námietku žalovaného, vzťahujúcu sa k nesprávnosti výpočtu ušlého zisku žalobcov porovnaním predajných cien bytov v rokoch 2005 až 2008, ako to vyjadrila v znaleckom posudku Ing. Mandulová. Takéto porovnanie, vzhľadom na neustále pohybujúci sa trh s nehnuteľnosťami, ale predovšetkým vzhľadom na predpokladané ceny bytov uvedené už v zmluvách o budúcej výstavbe bytov, vyhodnotil odvolací súd ako neprípustné. K reálnemu odpredaju bytov malo dôjsť v rokoch 2000 a 2001, preto podľa odvolacieho súdu v tomto smere je znalecký posudok Ing. Mandulovej nepoužiteľný.

12. Podľa sprievodnej správy Y. L. z 10. 12. 1997 úžitková plocha nadstavby mala byť 2897 m². Celková plocha určená na výstavbu bola v zmluvách o budúcich zmluvách o výstavbe vo veľkosti 3705 m². Podľa sprievodnej správy k projektovej dokumentácii spoločnosti BB PROJEKT z júna 1999 novovzniknuté byty v počte 21 mali byť zastavané na ploche 1632,33 m² a nebytové priestory (kancelárie) v počte 19 na celkovej ploche 642,64 m² (spolu 2274,97 m²). Sprievodná správa neobsahuje výmeru spoločných priestorov.

Podľa záväzného stanoviska žalovaného z 26. 10. 1999 malo byť postavených 18 bytov o celkovej ploche 1383,76 m² a 24 kancelárií o ploche 824,26 m² (spolu 2208,02 m²), teda došlo k zmene v počte bytov z 21 na 18 a u nebytových priestorov z počtu 19 na 24. Ani v týchto výmerách nie sú zahrnuté spoločné priestory.

Podľa grafickej (výkresovej) časti projektu spoločnosti BB PROJEKT (príloha č. 1 spisu) premietnutej znalkyňou Ing. Mandulovou do prílohy č. 2 znaleckého posudku (č. l. 623 až 629 spisu) plocha bytov bola určená na 1328,32 m², nebytových priestorov na 748,13 m² a spoločných priestorov bytov ako aj nebytových priestorov na 476,60 m². Plánovaná zastavaná plocha nadstavbou podľa tejto časti znaleckého posudku tak celkovo predstavovala 2553,05 m².

Posledná uvedená výmera všetkých priestorov bola najpodrobnejšia, vychádzala z grafickej časti

projektu spoločnosti BB PROJEKT, v ktorej boli premietnuté aj zmeny podľa záväzného stanoviska žalovaného. Odvolací súd preto pri prepočte ušlého zisku zobral za základ celkovú výmeru 2553,05 m², v rozdelení na charakter priestorov (bod 51. odôvodnenia).

13. Odvolací súd vychádzal z toho, že všetky postavené priestory mal pôvodný žalobca v úmysle predať, čomu nasvedčuje aj samotné znenie žaloby - vzhľadom na všeobecne známe skutočnosti mal za to, že lukratívne priestory blízko centra mesta by boli žiadanými nielen pre účely bývania, ale aj podnikania, preto nerozlišoval pri prepočte ušlého zisku medzi cenou m² na byt a cenou m² na kanceláriu. Pri cene nebytových priestorov - kancelárií preto odvolací súd odvodzoval svoje závery z rovnakej ceny m² ako pri cene bytov, teda zo sumy 15.752,75 Sk. Zároveň odvolací súd samostatne prepočítal cenu spoločných priestorov bytov a nebytových priestorov v rozsahu 476,60 m² sumou 5.660,40 Sk/m², vychádzajúc z ceny takto určenej na spoločné priestory v zmluvách o výstavbe.

14. Pri výpočte predpokladaného zisku sa odvolací súd oprel o prvotné vyčíslenie predpokladaných nákladov výstavby pôvodným žalobcom v podaní zo 14. 04. 2003 (č. I. 40), ktorým špecifikoval všetky svoje nároky. Za rozhodujúcu považoval sumu, ktorú v rámci nákladov na výstavbu uviedol pôvodný žalobca vo výške 29.442.462 Sk k zastavanej ploche 2615 m².

Keďže odvolací súd pri výmere plánovanej zastavanej plochy vychádzal z dôkazov uvedených vyššie, teda z výmery 2553,05 m², tak ponížil náklady predpokladané pôvodným žalobcom zo sumy 29.442.462 Sk na sumu 28.744.943,10 Sk ($29.442.462 \text{ Sk} : 2615 \text{ m}^2 = 11.259,06 \text{ Sk/m}^2 \times 2553,05 = 28.744.943,10 \text{ Sk}$). V tejto časti rozsudku je potrebné poukázať aj na pôvodnú sumu rozpočtu uvádzanú pôvodným žalobcom v zmluvách so záujemcami o byty, v ktorých rozpočet na 3705 m² odhadoval na sumu 45.111.734 Sk, čo by pri prepočte na výmeru 2553,05 m² predstavovalo sumu 31.085.698,40 Sk. Hoci ide o rozdiel v rozpočtoch vo výške 2.340.755,30 Sk, odvolací súd vychádzal z rozpočtu, ktorý tvorí prílohu spresnenia žaloby (č. I. 47 až 61 spisu), ktorý je podrobnejší a tak aj presnejší; rozpočet 45.111.734 Sk nebol podrobnejšie špecifikovaný.

S poukazom na vyššie uvedené odvolací súd pristúpil k vlastnému prepočtu zisku.

Plocha bytov a nebytových priestorov z celkovej plochy 2553,05 m² predstavuje 2076,45 m² ($1.328,32 \text{ m}^2 + 748,13 \text{ m}^2$). Pri cene 15.752,75 Sk/m² by celková cena týchto priestorov bola 32.709.797 Sk ($15.752,75 \text{ Sk} \times 2076,45 \text{ m}^2$). Pri cene 5.660,40 Sk/m² spoločných priestorov bytov a nebytových priestorov z plochy 476,60 m² by celková cena týchto priestorov bola 2.697.746,60 Sk ($5.660,40 \text{ Sk} \times 476,60 \text{ m}^2$). Spolu predpokladaný zisk (zrejme mal na mysli „celkovú cenu“) za odpredaj bytov a nebytových priestorov by bol v sume 35.407.543,60 Sk.

Zo sumy 35.407.543,60 Sk odrátal odvolací súd náklady výstavby vo výške 28.744.943,10 Sk, čím dostal výslednú sumu predpokladaného zisku, v súdenom spore premietnutého do ušlého zisku vo výške 6.662.600,50 Sk.

Žalobcovia sa v predmetnom spore okrem ušlého zisku domáhali náhrady škody aj z titulu skutočne vynaložených nákladov pôvodným žalobcom a vyčíslených odborným stanoviskom Ing. Sirku (č. I. 548 spisu). Odvolací súd zdôraznil, že žalovaný vo svojom odvolaní tento nárok nespochybnil konkrétnymi odvolacími námietkami, preto odvolací súd považoval túto časť žalovaného nároku (skutočne vynaložené náklady v sume 971.037 Sk) za nespornú.

Celková náhrada škody po zrátaní ušlého zisku a skutočných nákladov vynaložených pôvodným žalobcom tak podľa odvolacieho súdu je 7.633.637,50 Sk ($6.662.600,50 \text{ Sk} + 971.037 \text{ Sk}$), čo po prepočte na konverzný kurz 30,126 predstavuje sumu 253.390,34 eur.

Žalobca 1/ vlastní pohľadávku pôvodného žalobcu v rozsahu 45 %, čo zo sumy 253.390,34 eur predstavuje sumu 114.025,65 eur a žalobca 2/ vlastní pohľadávku v rozsahu 55 %, čo zo sumy 253.390,34 eur predstavuje sumu 139.364,68 eur.

15. Ako nedôvodnú odvolací súd vyhodnotil odvoláciu námietku žalovaného, že pôvodný žalobca mal mať tržbu (iba) zo stavebnej činnosti a nie z predaja bytov, či nebytových priestorov. Keďže z obsahu zmluvy uzavretej medzi pôvodným žalobcom a žalovaným dňa 05. 05. 1997 (Čl. I bod 4) vyplýva, že „po ukončení výstavby a kolaudačnom konaní bytových jednotiek a nebytových priestorov v nadstavbe objektu, uvedeného v Čl. I ods. 1, 2 prejde na stavebníka vlastníctvo bytových jednotiek a nebytových priestorov a spoluvlastnícky podiel na spoločných častiach a spoločných zariadeniach objektu a na

prislúchajúcom pozemku podľa pomeru podlahových plôch novopostavených bytových jednotiek a nebytových priestorov...“, dohodnutý prechod vlastníctva predmetu výstavby na zhotoviteľa stavby (pôvodného žalobcu) nepripúšťa posúdenie pôvodného žalobcu iba ako staviteľa, ku ktorému účelu by žalovanému stačilo uzavrieť zmluvu o dielo (body 54. - 60. odôvodnenia).

16. V bode 64. odôvodnenia krajský súd dôvodil: „Odvolací súd s a nestotožnil s odvolateľom, že žalobcom nepatrí aj úrok z omeškania a ak áno, tak až od času, kedy bol žalovanému doručený znalecký posudok Ing. Mandulovej, na základe ktorého žalobca upravil žalobu. V tomto smere nie je možné ani prisvedčiť súdu prvej inštancie, že žalobcom patrí úrok z omeškania od 17. 05. 2000. Žalobca v predžalobnej výzve z 08. 08. 2001 (č. l. 21 spisu) nešpecifikoval svoj nárok na náhradu škody konkrétnym vyčíslením. Toto podanie je možné posúdiť len ako výzvu na hľadanie riešenia v dôsledku právnych krokov žalovaného. Ani žaloba podaná na súd 26. 02. 2002 nie je určitá; petit žaloby neobsahuje sumu, ktorej zaplatenia sa žalobca domáha. Až podaním doručeným súdu 14. 04. 2003 a žalovanému dňa 08. 12. 2003, pôvodný žalobca konkretizoval jednotlivé nároky vyčíslením žiadanej sumy a domáhal sa od žalovaného zaplatenia celkovej sumy 20.368.575 Sk so 17,6 % úrokom z omeškania od 17. 05. 2000 do zaplatenia. Do dňa doručenia žaloby s presným vyčíslením škody (tak) žalovaný nevedel, akých nárokov a v akej výške sa žalovaný voči nemu domáha, preto do uvedeného dňa sa žalovaný s prípadným plnením nemohol dostať do omeškania. Po doručení spresnenia žaloby však žalovaný možnosť dobrovoľného plnenia mal. V prípade pochybností žalovaného o správnosti žiadanej výšky škody žalovanému nič nebránilo dať si vyhotoviť analýzu, a v zmysle takejto analýzy aj plniť, prípadne plniť v prospech žalobcu aspoň časť žiadaného nároku a dohodnúť sa s ním na postupe pri vyčíslení skutočnej škody, vrátane ušlého zisku. Takáto ústretovosť žalovaného však v konaní nebola preukázaná. Preto bolo dôvodné priznať žalobcom aj úrok z omeškania, avšak nie od podania žaloby či predžalobnej výzvy, ale odo dňa nasledujúceho po dni, v ktorom žalovaný získal vedomosť o žiadanej výške škody, ktorý deň nastal 09. 12. 2003.“

III.

17. Rozsudok odvolacieho súdu bol doručený žalovanému dňa 17. 03. 2021, žalobcovi 1/ a intervenientovi dňa 18. 03. 2021 a žalobcovi 2/ dňa 01. 04. 2021.

18. Proti rozsudku odvolacieho súdu podali dovolanie žalovaný, žalobca 1/ aj právny predchodca žalobcu 2/.

19. Po podaní dovolania Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „NS SR“, „najvyšší súd“ alebo „dovolačný súd“) uznesením z 28. júla 2022 sp. zn. 2Cdo/242/2021 rozhodol, že do konania na miesto pôvodného žalobcu 2/ FORCE FINANCE LTD. vstupuje PROFINEX staving, a. s., so sídlom Horná 65A, 974 01 Banská Bystrica, Slovenská republika, IČO: 47 047 909.

20. V priebehu dovolacieho konania žalobca 2/, PROFINEX staving, a. s., zmenil právnu formu z akciovej spoločnosti na spoločnosť s ručením obmedzeným; podľa výpisu z Obchodného registra je od 28. 10. 2023 zapísaný ako: PROFINEX staving, s. r. o., so sídlom Horná 65A, 974 01 Banská Bystrica, Slovenská republika, s rovnakým IČO-m: 47 047 909. Najvyšší súd SR preto rozhodol, že v konaní pokračuje so spoločnosťou PROFINEX staving, s. r. o. ako žalobcom 2/.

IV.

A) Dovolanie žalovaného:

21. Žalovaný podal dovolanie včas, dňa 26. 04. 2021, z dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP namietajúc, že odvolací súd nesprávne právne posúdil otázku splatnosti nezmluvného záväzku (bod 64. odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu - poznámka dovolacieho súdu), konkrétne otázku splatnosti záväzku na náhradu škody, na ktorú je priamo naviazané omeškanie dlžníka podstatné pre rozhodnutie o úrokoch z omeškania.

Z obsahu dovolania vyplýva, že žalovaný ním napadol rozsudok odvolacieho súdu len v rozsahu časti výrokov I. a II., t. j. iba v časti priznania úroku z omeškania a závislého výroku V. o nároku na náhradu trov konania.

22. Podľa žalovaného v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola riešená právna otázka: „Ktorým dňom nastáva splatnosť záväzku na náhradu škody (z nezmluvného záväzku), a kedy sa dlžník dostáva do omeškania

- či dňom vzniku škody,
- dňom akéhokoľvek vyčíslenia výšky škody, alebo
- dňom správneho vyčíslenia výšky škody.

23. Poukázal na to, že pri zmluvných záväzkoch dlžník spravidla splatnosť záväzku pozná, inak je to ale v prípade nezmluvných záväzkov, kedy z logiky veci vyplýva, že, či už ide o náhradu škody alebo o vydanie bezdôvodného obohatenia, taký záväzok vzniká bez dohody strán a je otáznе, kedy sa tieto záväzky stanú splatné, a kedy sa dlžník dostane do omeškania. Podľa žalovaného sa nárok na náhradu škody mohol stať splatným najskôr v deň právoplatnosti konečného rozhodnutia súdu.

24. Žalovaný mal za to, že k otázke splatnosti mimozmluvných záväzkov neexistuje žiadna ustálená relevantná judikatúra odvolacieho súdu, existujú len rozhodnutia k splatnosti nároku na nemajetkovú ujmu (rozhodnutie NS SR z 24. júna 1998 sp. zn. ICo/15/1977 a rozhodnutie NS SR zo 14. marca 2012 sp. zn. 6Cdo/185/2011), čo je síce druh zodpovednosti za škodu, ale nie je úplne totožný.

25. Kým súd prvej inštancie vyslovil právny názor, že nárok na náhradu škody sa stal splatným v čase, keď došlo k jej vzniku, odvolací súd vyslovil právny názor, že nárok na náhradu škody sa stal splatným v čase, keď ho žalobca vyčíslil škodcovi prvýkrát. Škodca sa potom dostáva do omeškania v nasledujúci deň, alebo po uplynutí lehoty určenej súdom.

26. S uvedeným právnym názorom odvolacieho súdu (vo vzťahu k splatnosti nároku a priznaniu úroku z omeškania od 09. 12. 2003) by podľa žalovaného bolo možné súhlasiť, avšak iba za predpokladu správneho vyčíslenia výšky škody. V prejednávanej veci bol nárok na náhradu škody vyčíslený a uplatnený nesprávne, keďže v pôvodne podanej žalobe nárok nebol vyčíslený, po roku od podania žaloby bol nárok vyčíslený na sumu 676.112,82 eur (t. j. 20.368.574,815 Sk). Táto suma bola následne ešte viackrát navyšovaná a znižovaná na základe procesných návrhov žalujúcej strany. Celkovo teda žalobca, znalci a oba súdy dospeli k rôznym výškam žalovaného nároku a to v rozpätí od 32.232 eur do sumy 825.777 eur. Z uvedeného je podľa žalovaného zrejmé, že nemohol vedieť, akú sumu mal v roku 2003 dobrovoľne plniť žalobcovi. Odvolací súd na jednej strane uviedol, že žalovaný mal plniť už v roku 2003 sumu 676.112,82 eur, sám však vo svojom rozhodnutí dospel k názoru, že správna výška škody je 253.390,33 eur. Uvedený názor by podľa žalobcu v praxi znamenal reálne vylúčenie súdnej ochrany škodcu. Škodca by bol takto nútený obratom zaplatiť čokoľvek, čo mu poškodený vyčíslil, lebo v opačnom prípade by sa dostal do omeškania.

27. Právny názor odvolacieho súdu žalovaný nepovažuje ani za správny, ani za spravodlivý, preto žiada, aby dovolací súd zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie, prípadne, aby spolu s ním zrušil aj rozsudok súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie, alebo aby zmenil oba rozsudky v časti priznaného úroku z omeškania tak, že žalobu v časti uplatnených úrokov z omeškania zamietne (keďže podľa jeho názoru sa nárok na náhradu škody mohol stať splatným najskôr odo dňa právoplatnosti rozsudku).

28. K dovolaniu žalovaného sa vyjadril žalobca 1/ a žalobca 2/. Z vyjadrenia žalobcu 1/ vyplýva, že dovolanie žalovaného považuje za nedôvodné, keďže neobsahuje žiadne skutočnosti, ktoré by boli spôsobilé pre zmenu alebo zrušenie napadnutého rozsudku, preto ho navrhol odmietnuť, resp. zamietnuť.

29. Z vyjadrenia žalobcu 2/ je zrejmé, že dovolací dôvod uvedený žalovaným považuje za nepripustný,

keďže otázka okamihu splatnosti nároku na náhradu škody bola vyriešená v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu s odkazom na § 563 OZ (6Cdo/16/2010, 7MCdo/15/2011), preto navrhol dovolanie odmietnuť, príp. zamietnuť.

Súčasne poukázal na to, že základ nároku pôvodného žalobcu bol právoplatne uznaný z a daný medzitýmnym rozsudkom Krajského súdu v Prešove z 8. februára 2007 č. k. 13Co/6/06-291. Žalovaný už z výzvy z 08. 08. 2001 a najneskôr zo žaloby doručenej súdu dňa 26. 07. 2001 musel mať vedomosť o tom, že pôvodný žalobca ho vyzval na náhradu škody a ušlého zisku. Skutočnosť, že žalovaný odmietal plniť a nereagoval na výzvy pôvodného žalobcu, nemôže byť na ťarchu žalobcu 2/, a preto mal odvolací súd v súlade s § 563 Občianskeho zákonníka za deň splatnosti dlhu určiť deň nasledujúci po doručení výzvy z 08. 08. 2001, t. j. deň 09. 08. 2001, čo znamená, že žalovaný bol v omeškaní už počnúc dňom 10. 08. 2001 - pokiaľ sa odvolací súd od opísaného právneho posúdenia odchýlil, ide o rozhodnutie v rozpore s rozhodovacou praxou dovolacieho súdu.

B) Dovolanie žalobcu 1/:

30. Žalobca 1/ podal dňa 13. 05. 2021 (včas) dovolanie proti výroku III. a závislému výroku V. rozsudku odvolacieho súdu z dôvodov podľa § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 CSP.

Dovolanie žalobcu 1/ podľa § 420 písm. f) CSP

31. K porušeniu práva uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces podľa § 420 písm. f) CSP, žalobca 1/ ako prvý dôvod namieta, že odvolací súd

- nariadil odvolacie pojednávanie (na 23. 02. 2021 - poznámka dovolacieho súdu) s odkazom na § 385 ods. 1 CSP, a to na účel zopakovania dokazovania a zároveň, s poukazom na vyhlášku Ministerstva spravodlivosti SR č. 24/2021 Z. z. o vykonávaní pojednávaní, hlavných pojednávaní a verejných zasadnutí v čase mimoriadnej situácie a núdzového stavu, vyzval strany sporu na oznámenie, či súhlasia s pojednávaním v ich neprítomnosti, pričom vo výzve ich oboznámil so zamýšľaným rozsahom zopakovania dokazovania;

- právny zástupca žalobcu 1/ listom z 19. 02. 2021 súhlasil s pojednávaním v jeho neprítomnosti, nakoľko mal za to, že odvolací súd prejedná vec bez prítomnosti strán a ich právnych zástupcov. V súvislosti so svojím súhlasom na uskutočnenie pojednávania bez prítomnosti strán sporu sa totiž žalobca 1/ domnieval, že odvolací súd uskutoční pojednávanie bez prítomnosti strán sporu iba v prípade, ak budú súhlasiť s jeho uskutočnením všetky strany sporu. Žalobca 1/ by neudeloval súhlas s vykonaním pojednávania v jeho neprítomnosti, ak by vedel, že odvolací súd uskutoční pojednávanie aj v prípade neudelenia súhlasu niektorej zo strán sporu s uskutočnením pojednávania v jej neprítomnosti;

- uskutočnil pojednávanie za účasti právneho zástupcu žalovaného a žalobca 1/ nemohol na uskutočnenom pojednávaní reagovať na prednesené tvrdenia žalovaného, čím bola žalobcovi 1/ odňatá možnosť uplatňovať jeho práva v zmysle príslušných ustanovení Civilného sporového poriadku.

32. V tejto súvislosti dôvodil tým, že samotné tvrdenie odvolacieho súdu, že predmetná vec nezniesla odklad, a že preto neakceptoval odmietnutie udelenia súhlasu strany sporu na vykonanie pojednávania v neprítomnosti strán sporu, nemôže ospravedlniť jeho nesprávny a nezákonný procesný postup, keďže spor sa viedol viac ako 19 rokov a jeho odročenie o 1 - 2 mesiace by už (podľa žalobcu 1/) nezavážilo.

33. Ako ďalší dôvod dovolania podľa § 420 písm. f) CSP žalobca 1/ (podľa obsahu dovolania) namieta nesprávne vyhodnotenie dokazovania odvolacím súdom, keď odvolací súd

- a) dospel k záveru, že stanovenie predpokladaného zisku žalobcov sa musí odvíjať od uzavretých zmlúv o budúcej výstavbe bytov, keďže pôvodný žalobca mohol počítať výlučne so ziskom, ktorý z predaja na základe takto uzavretých zmlúv získa,

- b) neuveril tvrdeniu žalobcu 1/, že pôvodný žalobca mal v úmysle nebytové priestory prenajímať, keďže takúto skutočnosť v konaní pred súdom prvej inštancie neuvádzal a takýto zámer nebol ani premietnutý v prvotných dokladoch týkajúcich sa výstavby,

- c) prepočítal cenu spoločných priestorov bytov a nebytových priestorov v rozsahu 476,60 m² sumou

5.660,40 Sk/m², vychádzajúc z ceny takto určenej na spoločné priestory v zmluvách o výstavbe,

d) pri výpočte predpokladaného zisku sa odvolací súd oprel o prvotné vyčíslenie predpokladaných nákladov výstavby pôvodným žalobcom v podaní zo 14. 04. 2003 (č. I. 40), ktorým špecifikoval všetky svoje nároky; odvolací súd považoval za rozhodujúcu sumu, ktorú v rámci nákladov na výstavbu uviedol pôvodný žalobca vo výške 29.442.462 Sk k zastavanej ploche 2615 m².

34. Žalobca 1/ namietal aj nedostatočné vykonanie dokazovania, resp. nesprávny procesný postup odvolacieho súdu pri zisťovaní predpokladaného zisku ako odbornej otázky, ktorá nemôže byť vypočítaná neodborným výpočtom súdu. Ak totiž odvolací súd dospel k názoru, že v konaní uskutočnené znalecké dokazovanie nariadené súdom ani iné znalecké a odborné výpočty a prepočty predkladané stranami sporu nie sú správne, v takom prípade mal uviesť

- v čom vidí nesprávny znalecký výpočet ušlého zisku,
- ktoré z tých skutočností, postupov alebo podkladov, z ktorých vychádzali pri svojich výpočtoch znalci, neboli použité správne a
- aké skutočnosti, postupy alebo podklady mali byť pre určenie ušlého zisku použité
- a vec mal vrátiť súdu prvej inštancie na doplnenie dokazovania a nové rozhodnutie vo veci.

35. Podľa žalobcu 1/ použiť na výpočet ušlého zisku laický a nesprávny výpočet ušlého zisku odvolacím súdom v tak zložitom a komplikovanom prípade, ktorým je nepochybne prejednávaná vec, je nesprávnym procesným postupom, lebo

- ku dňu vzniku škody, ktorý bol ustálený právoplatným rozhodnutím súdov (napr. strana 7., siedmy odsek odôvodnenia rozhodnutia Krajského súdu v Prešove z 8. februára 2007) na deň 05. 05. 2000, nemal pôvodný žalobca uzavretú žiadnu zmluvu o uzavretí budúcej zmluvy o výstavbe bytu v dome, pretože všetky dovtedy uzavreté zmluvy boli zrušené ešte v roku 1999 a zároveň boli v tomto období vrátené všetkým záujemcom o výstavbu bytov aj predtým uhradené zálohy (viď príjmové a výdavkové pokladničné doklady z apríla až novembra 1999 založené v súdnom spise); je teda zrejmé, že ku dňu vzniku škody nemal pôvodný žalobca uzavreté žiadne zmluvy, ktoré by mohli byť smerodajné a právne relevantné pre výpočet ušlého zisku k momentu vzniku škody; cena za meter štvorcový podlahovej plochy bytov v čase podpísania zmlúv o budúcich zmluvách a cena za meter štvorcový podlahovej plochy bytov v čase vzniku škody bola diametrálne rozdielna, nakoľko v predmetnom čase ceny bytov rapídne stúpali a menili sa každým mesiacom;

- ďalším dôvodom nesprávneho postupu pre výpočet ušlého zisku na podklade zmlúv o uzavretí budúcich zmlúv o výstavbe bytu je tá skutočnosť, že pôvodný žalobca nezapočítal do výpočtu ušlého zisku aj nebytové priestory, ktoré boli v zmysle projektu súčasťou nadstavby bytového domu, a ktoré pôvodný žalobca nechcel predávať, o čom svedčí aj tá skutočnosť, že na nebytové priestory nebola uzavretá ani jedna zmluva o výstavbe, resp. budúcom predaji; poukázanie odvolacieho súdu na to, že tento neuveril tvrdeniu žalobcu 1/ o tom, že pôvodný žalobca nechcel nebytové priestory predávať, ale chcel ich prenajímať, je len svojvôľou odvolacieho súdu, ktorého k takémuto záveru nevedol žiaden dôkaz vykonaný v tomto tak rozsiahlom dokazovaní a naopak neexistencia akéhokoľvek dôkazu o tom, že pôvodný žalobca nechcel nebytové priestory predávať, jednoznačne svedčí o jeho úmysle ponechať si nebytové priestory vo svojom vlastníctve a samozrejme z nich v budúcnosti profitovať, teda prenajímať ich;

- v zmysle posudku Ing. Pelegrínovej číslo 5/2007 z 30. 06. 2007 bol predpokladaný ušlý zisk z nájmu nebytových priestorov len za obdobie rokov 2000 až 2007 vo výške 648.811 eur, čo samotné niekoľkonásobne prevyšuje celý uplatnený nárok žalobcov 1/ a 2/ na náhradu škody v tomto konaní;

- výpočet predpokladanej odplaty za predaj nebytových priestorov na základe výpočtu odplaty vychádzajúc z ceny určenej na byty v zmluvách o výstavbe považuje za nesprávny postup, ktorý nevyplýva zo žiadneho dôkazu produkovaného v konaní, nevyplýva ani z rozhodovacej praxe súdov a nevyplýva ani z praxe developerov pri, resp. po výstavbe polyfunkčných budov; v prvom rade je potrebné poukázať na to, že nebytové priestory majú niekoľkonásobne vyššiu hodnotu kúpnej ceny, než

za akú sa predávajú byty; je úplne samozrejmé, že nebytové priestory si developeri po výstavbe polyfunkčných domov ponechávajú vo svojom vlastníctve, ak im to dovoľujú ich finančné pomery, nakoľko profit z prenájmu týchto nebytových priestorov je v krátkom období niekoľkých rokov rovnajúci sa zisku z predaja bytov, a preto je nelogické, aby dochádzalo k odpredaju nebytových priestorov za cenu, za akú by sa mali predávať byty. Z vykonaného znaleckého dokazovania nariadeného súdom prvej inštancie v tomto konaní vyplynulo, že uplatnený nárok žalobcov 1/ a 2/ na náhradu škody v tomto konaní v zmysle žalobného návrhu pôvodného žalobcu STAVREAL, spol. s r. o. nie je ním uplatnený ani v celej výške jeho oprávneného nároku, keďže v zmysle znaleckého posudku znalkyne Ing. Mandulovej bola stanovená výška ušlého zisku na sumu vyššiu, než akú si v konaní uplatnil svojou žalobou pôvodný žalobca;

- použitie výpočtu predpokladaných nákladov v zmysle výpočtu pôvodným žalobcom je ďalším závažným pochybením odvolacieho súdu pri výpočte ušlého zisku; pôvodný žalobca vypočítaval predpokladané náklady na výstavbu na základe vloženia nepresných a neverifikovateľných údajov o rozsahu predpokladaného použitia materiálu na výstavbu danej stavby a ním predpokladaných údajov o rozsahu množstva práce potrebnej pre výstavbu danej stavby; žalobca 1/ si zabezpečil od bývalého konateľa pôvodného žalobcu prehlásenie o tom, že výpočet predpokladaných nákladov, ktorý pôvodný žalobca použil pri výpočte predpokladaného zisku bol realizovaný na základe zadávania jeho vstupných podkladov do necertifikovaného programu slúžiaceho pre jeho osobnú potrebu pri podávaní ponúk do výberových konaní, pričom predpokladané náklady na výstavbu obdobnej stavby, aká sa mala realizovať, sa mohli pohybovať v rozmedzí niekoľkých miliónov slovenských korún smerom nahor ale aj nadol, čo by mohlo byť ovplyvnené rozdielnym zadávaním vstupných podkladov týkajúcich sa použitého materiálu na výstavbu, technického vybavenia staviteľa, dĺžky realizácie výstavby, aktuálnej hodnoty cien materiálov v čase výstavby (teda nie v čase realizácie ponuky, ktorá bola určovaná v predstihu niekoľkých rokov - pozn. žalobcu 1/) a od mnohých ďalších premenných vstupných údajov, ktoré by bolo teoreticky možné pri tomto výpočte zadať a celkový výsledok takto upraviť; je teda zrejmé, že pre určenie výšky predpokladaných nákladov na výstavbu obdobnej stavby musí určiť ich výšku odborne oprávnená osoba, ktorá si je zároveň pochopiteľne vedomá následkov, ak by na ich určenie použila nesprávny výpočet; len takto určené predpokladané náklady môžu byť relevantne použité pre výpočet ušlého zisku; žalobcovi 1/ teda nie je zrejmé, prečo odvolací súd nepoužil pre stanovenie predpokladaných nákladov ich stanovenie z niektorého zo znaleckých posudkov, a to či už znaleckého posudku vypracovaného na základe požiadavky súdu, alebo znaleckého či odborného posudku vypracovaných na základe objednávky niektorej zo strán sporu.

Dovolenie žalobcu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP

36. V nadväznosti na vyššie uvedené je právne posúdenie výpočtu ušlého zisku odvolacím súdom podľa názoru žalobcu 1/ dehonestovaním práce a úsilia niekoľkých odborne spôsobilých osôb. V nadväznosti na vyššie uvedené je zarážajúce a až nepochopiteľné to, že ak by na výpočet ušlého zisku mohol byť použitý spôsob výpočtu ušlého zisku realizovaný odvolacím súdom a to z podkladov, ktoré boli súdu prvej inštancie známe už v roku 2002, kedy bola podaná žaloba, prečo rozhodovanie o jeho výške od potvrdenia medzitýmneho rozsudku vo februári 2007, ktorým bola potvrdená dôvodnosť nároku žalobcov v konaní, trvalo viac ako 14 rokov, pričom jeho určenie odvolacím súdom trvalo len niekoľko mesiacov a pre samotný výpočet ušlého zisku nebol použitý ani jeden dôkaz, ktorý by nebol súdom známy, resp. prístupný už pri podaní žaloby v roku 2002. Niekde sa asi stala chyba a žalobca 1/ sa dôvodne domnieva, že chyba sa stala pri právnom posúdení spôsobu určenia výpočtu ušlého zisku odvolacím súdom, čím je daná dôvodnosť jeho dovolania.

37. Podľa žalobcu 1/ je preto dovolanie prípustné aj podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Za právnu otázku, vyriešenú odvolacím súdom nesprávne a odlišne od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu (viď sp. zn. 3Cdo/513/2014, 4MCdo/23/2008, 4Cdo/319/2008, 1Cdo/76/2008, 5Cdo/195/2015), označil otázku:

„Či sa na určenie výšky náhrady škody (ušlého zisku) musia použiť dôkazné prostriedky vyžadujúce špecifické odborné znalosti, alebo sa na jej určenie môžu použiť aj odborne neverifikované listinné dôkazné prostriedky.“

38. Podľa názoru žalobcu 1/ výpočet ušlého zisku predstavuje odbornú otázku, ktorá nemôže byť vykonaná neodborným výpočtom súdu. V prípade, ak mal odvolací súd názor, že v konaní uskutočnené znalecké dokazovanie nariadené súdom nie je správne a správne nie sú ani iné znalecké a odborné výpočty a prepočty predkladané stranami sporu, mal uviesť, v čom vidí nesprávny znalecký výpočet ušlého zisku, ktoré z tých skutočností, postupov alebo podkladov, z ktorých vychádzali pri svojich výpočtoch znalci, neboli použité správne, a aké skutočnosti, postupy alebo podklady mali byť pre určenie ušlého zisku použité a vec mal vrátiť súdu prvej inštancie na doplnenie dokazovania a nové rozhodnutie vo veci.

39. Použitie laického a nesprávneho výpočtu ušlého zisku odvolacím súdom v tak zložitom a komplikovanom prípade, akým je nepochybne prejednávaná vec, možno označiť ako svojvôľou odvolacieho súdu, ktorého k takémuto záveru nevedol žiaden dôkaz vykonaný v rozsiahlom dokazovaní a naopak neexistencia akéhokoľvek dôkazu o tom, že pôvodný žalobca nechcel nebytové priestory predávať, jednoznačne svedčí o jeho úmysle ponechať si nebytové priestory vo svojom vlastníctve a samozrejme z nich v budúcnosti profitovať, teda prenajímať ich.

40. Z vykonaného znaleckého dokazovania nariadeného súdom prvej inštancie vyplynulo, že použitie výpočtu predpokladaných nákladov v zmysle výpočtu pôvodným žalobcom predstavuje ďalšie závažné pochybenie odvolacieho súdu pri výpočte ušlého zisku. Ich výšku musí určiť odborne oprávnená osoba, ktorá si je zároveň pochopiteľne vedomá následkov, ak by na ich určenie použila nesprávny výpočet; len takto určené predpokladané náklady môžu byť relevantne použité pre výpočet ušlého zisku. Žalobcovi 1/ teda nie je zrejmé, prečo odvolací súd nepoužil pre stanovenie predpokladaných nákladov ich stanovenie z niektorého zo znaleckých posudkov.

41. Z uvedených dôvodov žalobca 1/ navrhol, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

42. K dovolaniu žalobcu 1/ sa vyjadril žalobca 2/, ktorý dovolanie považuje za dôvodné a v celom rozsahu sa s ním stotožnil.

C) Dovolanie žalobcu 2/:

43. Žalobca 2/ podal dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu v rozsahu zmeny rozsudku súdu prvej inštancie odvolacím súdom, ktorou rozsudok súdu prvej inštancie zmenil a žalobu v prevyšujúcej časti zamietol (výrok III.) a tiež závislom výroku V. o nároku na náhradu trov konania, a to z dôvodov podľa § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

Dovolanie žalobcu 2/ z dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP

44. Za vadu nesprávneho procesného postupu podľa § 420 písm. f) CSP označil žalobca 2/ posúdenie skutočností, na ktoré sú potrebné odborné znalosti - ustálenie výšky škody a ušlého zisku odvolacím súdom, bez prihliadania na závery vykonaného znaleckého dokazovania, príp. bez nariadenia (kontrolného) znaleckého dokazovania. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že odvolací súd pristúpil k vlastnému prepočtu zisku, čo považuje žalobca 2/ za neprípustné. Takýto postup je podľa neho nepresvedčivý a v hrubom rozpore s procesným postupom podľa § 206 a nasl. CSP. Pokiaľ súd považoval znalecký posudok za nepoužiteľný, mal sám nariadiť (kontrolné) znalecké dokazovanie za účelom posúdenia výšky škody a ušlého zisku a následne sa mal s prípadným rozporom medzi znaleckými posudkami náležite vysporiadať. V súvislosti s namietaným porušením práva na spravodlivý proces poukázal na závery rozhodnutí NS SR sp. zn. 2Cdo/320/2009, 6Cdo/26/2017, 2Cdo/92/2018.

45. Pokiaľ odvolací súd nepostupoval v súlade s § 206 a nasl. CSP a predložený znalecký posudok č. 18/2009 Ing. Mandulovej vyhodnotil ako nepoužiteľný a následne skutočnosť, na ktorú je potrebné odborné znalosti (určenie výšky ušlého zisku) posúdil sám, ide o nesprávny procesný postup súdu

predstavujúci porušenie práva na spravodlivý súdny proces, ktorý sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj ústavnoprávneho rámca. Vo výsledku je rozsudok odvolacieho súdu arbitrárny, založený na svojvôli súdu. Pri rozhodovaní o náhrade škody a ušlého zisku môže súd posudzovať iba otázku právnu, t. j. či boli splnené predpoklady vzniku nároku, nemôže však zastúpiť úlohu predloženého znaleckého posudku v spore a výšku ušlého zisku vypočítať sám. Strany sporu v takom prípade nemajú možnosť akokoľvek vyjadriť sa, a/alebo namietat výšku takto určenej škody a ušlého zisku.

46. Žalobca 2/ považuje rozsudok odvolacieho súdu aj za prekvapivý, pretože je založený na odlišných právnych záveroch ako rozhodnutie súdu prvej inštancie. Súd neumožnil stranám sporu vyjadriť sa k odlišným právnym záverom pokiaľ ide o otázku ustálenia dňa, od ktorého je žalovaný povinný úrok z omeškania platiť a výšky úroku z omeškania. Odvolací súd síce zaslal právnenému zástupcovi žalobcu 2/ výzvu spolu s predvolaním na pojednávanie, táto výzva však neobsahovala žiadne konkrétne informácie a závery, ohľadom akého právneho posúdenia sa má žalobca 2/ vyjadriť k odvolacím súdom vymenovaným dôkazom. V súvislosti s uvedenou námietkou poukázal na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 736/2016.

Dovolanie žalobcu 2/ z dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP

47. Prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP vzhľadom žalobca 2/ v nesprávnom zodpovedaní právnej otázky týkajúcej sa určenia dňa, od ktorého mu patrí úrok z omeškania, keď odvolací súd za deň, od ktorého patria žalobcovi 2/ úroky z omeškania namiesto dňa nasledujúceho po dni, v ktorý bol žalovaný vyzvaný na plnenie ustálil až deň, kedy pôvodný žalobca konkretizoval svoje nároky v prebiehajúcom spore, inak povedané, až odo dňa nasledujúceho po dni, kedy sa žalovaný dozvedel o procesne správne uplatnenom nároku na súde. Uvedené právne posúdenie nenachádza oporu v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu (rozsudok NS SR sp. zn. 7MCdo/15/2011 a stanovisko NS SR zverejnené pod číslom 4 v zošite 5/2002), podľa ktorej pri nároku na náhradu škody čas plnenia nie je určený dohodou, ani právnym predpisom, jeho splatnosť preto treba posudzovať podľa ustanovenia § 563 Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“). Keďže žalovaný už z výzvy z 8. augusta 2001 a najneskôr zo žaloby doručenej súdu dňa 26. februára 2002 musel mať vedomosť o tom, že pôvodný žalobca ho vyzval na náhradu škody a ušlého zisku, mal byť žalobcovi 2/ priznaný úrok z omeškania odo dňa, kedy bol žalovaný požiadaný o plnenie v súlade s § 563 OZ. Z uvedených dôvodov žalobca 2/ navrhol, aby najvyšší súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil v rozsahu, v ktorom rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu zamietol a tiež v rozsahu výroku o náhrade trov konania, a vec vrátil Krajskému súdu v Prešove ako súdu odvolaciemu na ďalšie konanie a rozhodnutie.

48. K dovolaniu žalobcu 2/ sa vyjadril žalobca 1/, ktorý sa s dôvodmi uvedenými v dovolaní stotožnil a žalovaný.

49. Z vyjadrenia žalovaného vyplývajú pochybnosti o hmotnoprávnej a procesnoprávnej subjektivite právneho predchodcu žalobcu 2/ a dovolacie dôvody považuje za neprípustné, keďže žalobca 2/ namieta hodnotenie dôkazov ohľadom skutkového stavu, preto navrhol dovolanie žalobcu 2/ odmietnuť, príp. konanie zastaviť.

IV.

50. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podali v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strany zastúpené v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorých neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady jeho prípustnosti.

51. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia

inšancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/113/2012, 2Cdo/132/2013, 3Cdo/18/2013, 4Cdo/280/2013, 5Cdo/275/2013, 6Cdo/107/2012 a 7Cdo/92/2012).

52. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

53. V zmysle § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

54. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; jeho integrálnou súčasťou je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (viď rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 251/03). Porušením práva na spravodlivý proces v zmysle uvedeného ustanovenia zákona, teda treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva.

55. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porovnaj I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či sp. zn. 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, 5Cdo/57/2019), alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola strane odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie.

56. Hodnotenie dôkazov je činnosť súdu, pri ktorej hodnotí vykonané dôkazy z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Aktuálna procesná právna úprava vychádza (rovnako ako právna úprava Občianskeho súdneho poriadku účinná do 30. 06. 2016) z o zásady voľného hodnotenia dôkazov, vyplývajúcej z ústavného princípu nezávislosti súdov. Táto zásada, vychádzajúca z čl. 15 základných princípov Civilného sporového poriadku a normatívne rozvinutá v § 191 ods. 1 CSP znamená, že záver, ktorý si sudca z vykonaných dôkazov urobí, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Postup sudcu ale neznamená, že sudca nie je viazaný ústavnými princípmi predvídateľnosti a zákonnosti rozhodnutia. Naopak, konečné meritórne rozhodnutie musí vykazovať logickú, funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania (v podrobnostiach pozri Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. Beck, 2016, 1540 s., str. 729).

57. Dovolací súd pripomína, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu vecí. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Inými slovami, na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu s ú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy. Prieskum skutkových zistení dovolacím súdom nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porovnaj I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly má teda dovolací súd možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.), a či konajúcimi súdmi prijaté závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP.

58. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

59. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“), aj z rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) vyplýva, že základné právo podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) aj právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v sebe zahŕňajú aj právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 383/2006). Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nepopierajú zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, nie sú svojvoľné, neudržateľné a nie sú prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej.

60. Rovnako podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať skutkovej i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplývajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru. Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

61. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry ESLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jej práv a právom chránených záujmov, patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces, a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu, rozhodnutie náležite odôvodniť, je totiž odrazom

práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak je nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

62. V zmysle § 421 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Všetky dôvody prípustnosti dovolania, ktoré sú vymenované v tomto ustanovení, sa vzťahujú výlučne na právnu otázku, ktorej vyriešenie viedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu; zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna, ako aj procesnoprávna (v ďalšom texte len „právna otázka“).

63. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

K dovolaniu žalovaného podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP a k dovolaniu žalobcu 2/ z dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP:

64. Žalovaný v dovolaní namietal, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, a to vo vzťahu k splatnosti nároku na náhradu škody - ako dňa rozhodujúceho pre vznik nároku na úroky z omeškania.

65. Pokiaľ argumentoval tým, že odvolací súd na jednej strane dôvodil, že mal plniť už v roku 2003 (sumu 676.112,82 eur, t. j. 20.368.575 Sk), avšak sám odvolací súd dospel k záveru, že žalovaný mal platiť ušlý zisk iba 253.390,49 eur; pre žalovaného pritom možnosť dobrovoľného plnenia neexistovala a v dôsledku nesprávneho a nespravodlivého právneho záveru odvolacieho súdu by bol ako škodca nútený obratom zaplatiť čokoľvek, čo mu poškodený vyčísli (v rozpätí od 32.232 eur do 825.777 eur) - táto argumentácia sa vzťahuje len na dôsledky vyriešenia právnej otázky ohľadom splatnosti škody odvolacím súdom; sama osebe nespĺňa kritériá vyžadované ustanovením § 432 ods. 2 CSP na vymedzenie právnej otázky.

66. Pokiaľ tu žalovaný v ďalšom poukazoval na to, že úroky násobne prevyšujú istinu, v tejto časti ide len o polemiku s rozhodnutím odvolacieho súdu, a dovolanie v tejto časti nespĺňa kritériá dovolania podľa uplatneného ustanovenia § 421 CSP.

67. Žalovaný namietal nesprávnosť vyriešenia nastolenej právnej otázky odvolacím súdom tak, že „nárok na náhradu škody sa stal splatným v čase, kedy ho žalobca vyčísliť prvýkrát“. Podľa neho v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola riešená právna otázka: „Ktorým dňom nastáva splatnosť záväzku na náhradu škody z nezmluvného záväzku, a kedy sa dlžník dostáva do omeškania:

- či dňom vzniku škody, alebo
- dňom akéhokoľvek vyčíslenia výšky škody, alebo
- až dňom správneho vyčíslenia výšky škody.“

68. Podľa žalovaného otázka splatnosti náhrady škody má byť správne riešená tak, že tento nárok je splatným najskôr v deň právoplatnosti konečného rozhodnutia súdu.

69. Žalobca 2/ naopak dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP videl v tom, že v zmysle ustálenej judikatúry úrok z omeškania sa v súlade s § 563 OZ má platiť od doručenia výzvy dňa 08. 08. 2001, resp. najneskôr odo dňa, kedy bola žalovanému doručená žaloba (súdu doručená dňa 26.02.2002).

Relevantná právna úprava:

Podľa § 517 ods. 1 OZ dlžník, ktorý svoj dlh riadne a včas nesplní, je v omeškaní. Ak ho nesplní ani v dodatočnej primeranej lehote poskytnutej mu veriteľom, má veriteľ právo od zmluvy odstúpiť; ak ide o deliteľné plnenie, môže sa odstúpenie veriteľa za týchto podmienok týkať aj len jednotlivých plnení.

Podľa § 517 ods. 2 OZ ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis.

Podľa § 559 ods. 1 a 2 OZ splnením dlh zanikne. Dlh musí byť splnený riadne a včas.

Podľa § 78 OZ v znení účinnom do 31. 12. 1991, ak čas splnenia nie je dohodnutý, ustanovený právnym predpisom alebo určený v rozhodnutí, je dlžník povinný splniť dlh prvého dňa po tom, keď ho veriteľ o splnenie požiadal.

Podľa § 563 OZ v znení platnom od 01. 01. 1992 ak čas splnenia nie je dohodnutý, ustanovený právnym predpisom alebo určený v rozhodnutí, je dlžník povinný splniť dlh prvého dňa po tom, čo ho o plnenie veriteľ požiadal.

Podľa § 79 ods. 1 veta prvá CSP konanie sa začína na návrh. Návrh má okrem všeobecných náležitostí (§ 42 ods. 3) obsahovať meno, priezvisko, prípadne aj dátum narodenia a telefonický kontakt, bydlisko účastníkov, prípadne ich zástupcov, údaj o štátnom občianstve, pravdivé opísanie rozhodujúcich skutočností, označenie dôkazov, ktorých sa navrhovateľ dovoľáva, a musí byť z neho zrejmé, čoho sa navrhovateľ domáha.

Podľa § 132 ods. 1 OSP v žalobe sa okrem všeobecných náležitostí podania uvedie označenie strán, pravdivé a úplné opísanie rozhodujúcich skutočností, označenie dôkazov na ich preukázanie a žalobný návrh.

Sudca alebo poverený zamestnanec súdu uznesením vyzve účastníka, aby nesprávne, neúplné alebo nezrozumiteľné podanie doplnil alebo opravil v lehote, ktorú určí (§ 43 ods. 1 OSP). Obdobne ustanovenie § 129 ods. 1 CSP upravuje, že ak ide o neúplné alebo nezrozumiteľné podanie vo veci samej, súd vyzve toho, kto podanie urobil, aby podanie doplnil alebo opravil v určenej lehote.

70. Dlh zanikne jeho splnením, pričom dlžník je povinný dlh splniť riadne a včas. Ak dlžník plnenie neposkytne najneskôr v posledný deň splatnosti dlhu, dostáva sa do omeškania a ak ide o plnenie peňažného dlhu, veriteľ má právo požadovať od dlžníka popri plnení aj úroky z omeškania. Čas splnenia (splatnosť) dlhu má preto určujúci význam aj z hľadiska omeškania, t. j. určenia momentu, kedy sa dlžník dostáva do omeškania. Ak je žalobou uplatnený nárok vo forme úroku z omeškania, musí byť zrejماً povaha pohľadávky, ku ktorej sa úroky z omeškania viažu, keďže úroky z omeškania sú v zmysle § 121 ods. 3 OZ príslušenstvom pohľadávky. Čas splnenia (splatnosť) môže byť podľa povahy dlhu stanovený dohodou alebo právnym predpisom alebo určený v rozhodnutí.

71. Odvolací súd záver o splatnosti náhrady škody založil na zistení (bod 64. odôvodnenia jeho rozsudku), že žalobca v predžalobnej výzve z 08. 08. 2001 (č. 1. 21 spisu) nešpecifikoval svoj nárok na náhradu škody konkrétnym vyčíslením, a preto uvedenú výzvu možno posúdiť len ako výzvu na hľadanie riešenia v dôsledku právnych krokov žalovaného; keďže ani žaloba, podaná na súd 26. 02. 2002 nebola dostatočne určitá, lebo petit žaloby neobsahuje sumu, ktorej zaplata sa žalobca domáha, za rozhodujúci deň pre určenie splatnosti preto odvolací súd považoval až deň 08. 12. 2003, ktorým bola

žalovanému doručená konkretizácia jednotlivých nárokov (doručená súdu 14. 04. 2003) v celkovej sume 20.368.575 Sk so 17,6 % úrokom z omeškania od 17. 05. 2000 do zaplatenia. Odvolací súd argumentoval tým, že do dňa doručenia žaloby s presným vyčíslením škody žalovaný nevedel, akých nárokov a v akej výške sa žalovaný voči nemu domáha, preto do uvedeného dňa sa žalovaný s prípadným plnením nemohol dostať do omeškania. Na tom základe priznal žalobcom úrok z omeškania z priznanej sumy až od 09. 12. 2003.

72. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací otázku splatnosti dlhu podľa § 563 OZ (predtým § 78 OZ) už riešil. Citované ustanovenia § 78 OZ a § 563 OZ sú obsahovo totožné.

73. Najvyšší súd [R III/1967 (Pls 3/67)] vyslovil, že „Doba splnenia záväzku na náhradu škody nie je obvykle dohodnutá, nie je stanovená právnym predpisom ani určená rozhodnutím súdu v zmysle § 78 OZ. To znamená, že dobou splnenia záväzku na náhradu škody je prvý deň po tom, keď bol škodca poškodeným o splnenie požiadaný. Z toho vyplýva, že škodca je v omeškaní s plnením záväzku na náhradu škody zásadne vtedy, ak ho nesplní v deň nasledujúci po dni, keď bol poškodeným o splnenie požiadaný; od tohto dňa, od ktorého je škodca v omeškaní, môže poškodený požadovať úroky z omeškania.“

74. V rozhodnutí R 27/1977 uviedol: „Súdy v praxi prisudzujú úroky žalobcovi od celého radu podstatne sa rozchádzajúcich termínov, totiž od vzniku škody, od výzvy žalovanému, aby škodu uhradil, od podania žaloby, od doručenia žaloby, ako aj od právoplatnosti rozsudku, ba dochádza aj k prípadom, že sa úroky neprisudzujú vôbec. Súdy sa zväčša pridŕžavajú návrhu a nekriticky preberajú v tejto časti návrh bez toho, že by sa zaoberali jeho opodstatnenosťou.

Úroky z omeškania možno žalobcovi priznať iba od toho času, keď sa dlžník dostal do omeškania. Keďže v Občianskom zákonníku u nároku na náhradu škody nie je ustanovený čas plnenia, treba podľa ustanovenia § 78 OZ vychádzať z toho, že škodca je povinný škodu nahradiť prvý deň po tom, čo ho veriteľ o splnenie požiadal. To bolo už vyjadrené Najvyšším súdom (Pls 3/67). Ak nedošlo požiadanie dlžníkovi už skôr, treba za kvalifikované požiadanie považovať žalobu; pravdaže dňom zúročnosti pohľadávky uplatnenej v žalobe nebude deň nasledujúci po podaní žaloby, ale deň po doručení tejto žaloby žalovanému.“

75. Vzhľadom na rovnaké znenie ustanovení § 78 OZ v znení platnom pred 01. 01. 1992 a ustanovenia § 563 OZ v znení platnom po 31. 12. 1991 je uvedená judikatúra aplikovateľná aj v danom prípade.

76. V uznesení sp. zn. 6To/8/2002, uverejnenom v Zbierke rozhodnutí NS SR a rozhodnutí súdov SR č. 5/2002, najvyšší súd uviedol: „Páchateľ trestného činu je v omeškaní najneskôr deň po tom, ako sa dozvedel o tom, že má zaplatiť dlh a v akej výške, teda v prípravnom konaní najneskôr pri preštudovaní spisu (§ 166 ods. 1 Trestného poriadku).“

77. Z uvedeného uznesenia vychádzal Najvyšší súd SR aj v rozsudku sp. zn. 7MCdo/15/2011, keď uviedol: „súdy správne použili aj ustálenú judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorá rieši otázku úrokov z omeškania uverejnenú pod číslom [7]4 Zbierky stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky v zošite 5/2002, pričom treba zdôrazniť, že pri nároku na náhradu škody čas plnenia nie je určený dohodou, ani právnym predpisom, jeho splatnosť preto treba posudzovať podľa ustanovenia § 563 Obč. zák.“

78. V rozhodnutí sp. zn. 1Cdo/99/2007 Najvyšší súd SR vyslovil: „Úroky z omeškania možno priznať od toho času, keď sa dlžník dostal do omeškania. Keďže v Občianskom zákonníku u nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia (ako pri nároku na náhradu škody) nie je ustanovený čas splnenia, treba vychádzať z ustanovenia § 563 OZ, podľa ktorého ak čas splnenia nie je dohodnutý, ustanovený právnym predpisom alebo určený v rozhodnutí, je dlžník povinný dlh splniť prvého dňa po tom, čo ho o plnenie veriteľ požiadal. Ak nedošlo k požiadaniu skôr, treba za kvalifikované požiadanie považovať návrh, keď dňom zúročenia pohľadávky uplatnenej v návrhu nebude deň nasledujúci po podaní návrhu na súde, ale deň po doručení návrhu odporcovi (pokiaľ nie sú úroky uplatnené od neskoršieho

termínu).“

79. V rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/174/2016 Najvyšší súd SR vyslovil: „Forma výzvy k splneniu dlhu nie je predpísaná, postačí preto aj ústny prejav. Za kvalifikovanú výzvu sa považuje aj žaloba, v ktorom prípade splatnosť nastáva prvý deň po doručení žaloby dlžníkovi.“

80. Najvyšší súd SR v rozhodnutí sp. zn. 2Cdo 8/2005 vyslovil: „Požiadavku, aby z návrhu na začatie konania bolo zjavné, čoho sa navrhovateľ domáha, nemožno vykladať tak, že by navrhovateľ bol povinný urobiť návrh znenia výroku, ktorý sudca len prevezme do výroku rozsudku.

Ustanovenie § 79 ods. 1, druhá veta, Občianskeho súdneho poriadku navrhovateľovi neukladá formulovať návrh rozsudku, ale iba to, aby z návrhu na začatie konania bolo zjavné, čoho sa navrhovateľ domáha. Stačí určite a zrozumiteľne označiť spôsob určenia právneho vzťahu, práva alebo povinnosti, ktorá má byť rozhodnutím súdu uložená odporcovi.“

81. Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze sp. zn. I. ÚS 192/2015 vyslovil: „Každý návrh je nevyhnutné v okolnostiach danej veci posudzovať ako celok, pretože žalobný nárok netvorí len obsah petitu (to, čo je žiadané), ale i jeho skutkové odôvodnenie. Nepochybne presný, určitý a zrozumiteľný petit nie je vyjadrením iba formálnych náležitostí návrhu na začatie konania, ale je aj nevyhnutným predpokladom toho, aby súdne rozhodnutie bolo (z materiálneho hľadiska) vykonateľné, a aby nastali právne účinky, ktoré navrhovateľ sledoval podaním návrhu na začatie konania, a motívy, dosiahnutie ktorých navrhovateľ vyjadril a zdôvodnil aj v odôvodnení svojho návrhu. Požiadavku, aby z návrhu na začatie konania bolo zjavné, čoho sa navrhovateľ domáha, nemožno však vykladať reštriktívne tak, že by navrhovateľ bol povinný urobiť presný návrh znenia výroku rozsudku súdu, pretože v § 79 ods. 1 druhej vete OSP sa navrhovateľovi neukladá formulovať návrh (výrok) rozsudku, ale iba to, aby sa z návrhu na začatie konania ako takého dalo zistiť, čoho sa navrhovateľ domáha (navrhovateľ totiž nemusí byť zakaždým zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom, pozn.). Pretože iba súd, ktorý pozná právo, rozhoduje o tom, ako bude výrok jeho rozhodnutia formulovaný, aby bol aj materiálne vykonateľný, takže návrhom navrhovateľa na znenie tohto výroku nie je viazaný, avšak pri formulácii výroku rozhodnutia súd dbá na to, aby z obsahového hľadiska celého návrhu vyjadroval to, čoho sa navrhovateľ návrhom na začatie konania domáhal.

82. Z vyššie uvedenej judikatúry najvyššieho súdu vyplýva, že otázka splatnosti náhrady škody v judikatúre dovolacieho súdu bola vyriešená tak, že nastáva najskôr dňom, kedy poškodený doručil škodcovi výzvu na zaplatenie škody, a v prípade absencie takej výzvy až doručením žaloby žalovanému. Súčasne z nej vyplýva, že je vylúčené, aby úroky z omeškania s platením náhrady škody mohli byť priznané až od právoplatnosti rozhodnutia súdu vo veci samej, ako sa dovolaním domáha žalovaný.

83. Otázkou splatnosti škody až odo dňa právoplatnosti rozsudku sa odvolací súd vôbec nezaoberal a žalovaný sa v odvolaní takého riešenia splatnosti ani nedomáhal. Naopak, v odvolaní (bod 27. rozsudku dovolacieho súdu) sám namietal, že výška škody bola pôvodným žalobcom určená a že dodatočne doplnením žaloby, a to odhadom, a preto sa žalovaný mohol dozvedieť o výške svojho dlhu až dňom 15. 07. 2009, kedy mu bol doručený znalecký posudok Ing. Mandulovej.

84. Odvolací súd poukázal na to, že (pôvodný) žalobca v predžalobnej výzve z 08. 08. 2001 (č. 1. 21 spisu) nešpecifikoval svoj nárok na náhradu škody konkrétnym vyčíslením, a preto je toto podanie možné posúdiť len ako výzvu na hľadanie riešenia v dôsledku právnych krokov žalovaného, keď ani žaloba podaná na súd 26. 02. 2002 nie je určitá, lebo petit žaloby neobsahuje sumu, ktorej zaplatenia sa žalobca domáha. Keďže z vykonaného dokazovania odvolaciu súdu vyplynulo, že až podaním, doručeným súdu 14. 04. 2003 a žalovanému dňa 08. 12. 2003, konkretizoval pôvodný žalobca jednotlivé nároky vyčíslením požadovanej sumy a domáhal sa od žalovaného zaplatenia celkovej sumy 20.368.575 Sk so 17,6 % úrokom z omeškania od 17. 05. 2000 do zaplatenia, odvolací súd splatnosť náhrady škody určil až dňom doručenia tohto podania žalovanému s tým, že žalovaný sa do omeškania dostal od 09. 12. 2003, teda až po doručení špecifikovanej žaloby.

85. Odvolací súd vzhľadom na neúplnosť žaloby doručenej súdu dňa 26.02.2002 považoval za prvotné uplatnenie nároku na náhradu škody žalobcom až upresnenú, špecifikovanú (o vyčíslenie jednotlivých nárokov doplnenú) žalobu doručenú súdu dňa 14. 04. 2003 a žalovanému dňa 08. 12. 2003. Pokiaľ odvolací súd až špecifikáciu žaloby považoval za takú „kvalifikovanú“ žalobu a splatnosť škody určil dňom doručenia jej špecifikácie (08. 12. 2003) žalovanému, potom tento právny záver dovolací súd považoval v základe za súladný s doterajšou judikatúrou najvyššieho súdu a túto judikatúru následne rozširujúci.

86. Za „kvalifikované požiadanie“ možno v zmysle vyššie uvedenej judikatúry k ustanoveniu § 78 OZ, resp. § 563 OZ považovať aj žalobu odo dňa jej doručenia škodcovi (žalovanému). Dovolací súd dospel k záveru, že:

Aj samotná žaloba o plnenie, (až) doručením ktorej má nastať splatnosť škody, a ktorú podľa okolností možno považovať za náhradu kvalifikovanej výzvy na plnenie (§ 563 OZ), musí spĺňať požiadavky kladené na výzvu samotnú. To znamená, že aj žaloba o plnenie musí byť „kvalifikovaná“, t. j. (v zmysle § 42 ods. 3 OSP v spojení s § 79 ods. 1 OSP, teraz § 132 ods. 1 CSP v spojení s § 129 ods. 1 CSP) musí z nej byť zrejmé nielen to, z akého dôvodu sa žalobca náhrady škody domáha, ale aj to, v akej výške požaduje zaplatiť takú náhradu, teda v danom prípade tak výšku uplatňovanej skutočnej škody ako aj výšku uplatňovaného ušlého zisku. Splatnosť náhrady škody potom nastáva až doručením „kvalifikovanej žaloby“.

87. Vzhľadom na uvedené dovolací súd považoval dovolanie žalovaného podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP za nedôvodné. Rovnako nepovažoval za dôvodné dovolanie žalobcu 2/ z dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, ktorá okolnosť sama osebe odôvodňuje zamietnutie dovolania podľa § 448 CSP.

88. Dovolací súd poznamenáva, že pokiaľ žalovaný v súvislosti s rozhodnutím odvolacieho súdu o priznaní úroku z omeškania namietol tiež úvahu odvolacieho súdu, že „po doručení spresnenia žaloby žalovaný mal možnosť dobrovoľného plnenia, a že v prípade pochybností o správnosti žiadanej výšky škody žalovanému nič nebránilo dať si vyhotoviť analýzu a v zmysle takejto analýzy aj plniť, prípadne plniť v prospech žalobcu aspoň časť žiadaného nároku a dohodnúť sa s ním na postupe pri vyčíslení skutočnej škody, vrátene ušlého zisku“, v tejto časti dovolania ide len o polemiku žalovaného s odôvodnením rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorá nespĺňa kritériá dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 CSP a pre posúdenie nastolenej otázky splatnosti náhrady škody je irelevantná.

89. Pokiaľ žalovaný uviedol, že s uvedeným právnym názorom odvolacieho súdu (vo vzťahu k splatnosti) by bolo možné súhlasiť iba za predpokladu správneho vyčíslenia výšky škody (dňa 08. 12. 2003), dovolací súd poukazuje na to, že zistenie správnej výšky žalovaného nároku bolo vecou vykonaného dokazovania a jeho vyhodnotenia, ktoré nemožno posudzovať v rámci uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 CSP.

K dovolaniu žalobcu 1/ a k dovolaniu žalobcu 2/ z dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP:

90. Žalobca 1/ namietal porušenie jeho práva na spravodlivý proces podľa § 420 písm. f) CSP v prvom rade tým, že odvolací súd pojednávanie nariadené na deň 23. 02. 2021 uskutočnil za účasti právneho zástupcu žalovaného, keď žalobca 1/ nemohol na uskutočnenom pojednávaní reagovať na prednesené tvrdenia žalovaného, čím mu mala byť odňatá možnosť uplatňovať jeho práva v zmysle príslušných ustanovení Civilného sporového poriadku, lebo samotné tvrdenie odvolacieho súdu, že predmetná vec nezniesla odklad, a preto neakceptoval odmietnutie udelenia súhlasu strany konania na vykonanie pojednávania v neprítomnosti strán sporu, nemôže podľa žalobcu 1/ ospravedlniť jeho nesprávny a nezákonný procesný postup - spor sa v tom čase viedol viac ako 19 rokov, a preto odročenie pojednávania o 1 - 2 mesiace bolo logickou a oprávnenou požiadavkou.

91. Z obsahu súdneho spisu vyplýva, že:

- už výzvou z 12. 06. 2020 všetky strany sporu (č. l. 1998) boli:

upozornené na zistenie odvolacieho súdu, že súd prvej inštancie sa nevysporiadal so všetkými vykonanými dôkazmi, ktoré môžu mať vplyv na posúdenie skutkového stavu veci, a to obsahom zmluvy o uzavretí budúcich zmlúv o výstavbe bytov medzi obstarávateľom stavby (pôvodným žalobcom) a stavebníkmi - konkrétnymi fyzickými osobami, že obsahom zmluvy je aj cena bytu á 16.000 Sk/m² ...prepočítaná podľa podlahovej plochy ... a v sume 5.340 Sk/m² plochy spoločných priestorov a loggií (bez DPH), že (pôvodný) žalobca upresnil 14. 04. 2003 vyčíslenie celkovej ceny, za ktorú mohol odpredať byty a nebytové priestory nadstavby vo výške 41.840.000 Sk, keď vychádzal z ceny bytu po 16.000 Sk/m² a 16.000 Sk/m² nebytového priestoru, pričom rátal s celkovou výmerou 2615 m², ktorá bola následne zn. posudkom Ing. Mandulovej zmenená na konečnú výmeru 2076,46 m², a vyzvané podľa § 384 ods. 1 v spojení s § 204 CSP v lehote 15 dní na predloženie stanoviska k vyššie uvedeným zmluvám, ktoré im boli doručené na pojednávaní 15. 11. 2012 ako súčasť odborného posudku Y. S.. Výzva bola doručená sporovým stranám 20. 06. 2020;

- na základe výzvy žalobca 1/ v stanovisku z 27. 07. 2020 poukázal na to, že pôvodný žalobca nemal odborné znalosti a na výpočet ušlého zisku vychádzal z predmetných zmlúv o uzavretí budúcich zmlúv a použil nesprávny postup, lebo:

- a) deň vzniku škody bol ustálený na 05. 05. 2000 právoplatným rozhodnutím súdov (napr. str. 7, siedmy odsek rozsudku KS Prešov z 08. 02. 2007)
- b) k tomuto dňu nemal pôvodný žalobca uzavretú žiadnu zmluvu o výstavbe bytov, pretože všetky dovtedy uzavreté zmluvy boli zrušené ešte v roku 1999 a zároveň všetkým záujemcom o byt boli vrátené zálohy
- c) pôvodný žalobca nezapočítal do výpočtu ušlého zisku aj nebytové priestory, ktoré nechcel predávať; v zmysle znaleckého posudku Ing. Pelegrínovej č. 5/2007 z 30. 06. 2007 ušlý zisk bol len za obdobie rokov 2000 - 2007 vo výške 648.811 eur, teda niekoľko násobne viac ako pôvodný žalobca uplatnil v pôvodnom žalobnom návrhu;

- namietanou výzvou z 05. 02. 2021 (č. 1. 2024 spisu) krajský súd nariadil pojednávanie na deň 23. 02. 2021 s tým, že zopakuje dokazovanie len za predpokladu vyjadrenia súhlasu strán s pojednávaním v neprítomnosti, a že strany môžu k uvedeným listinným dôkazom predložiť písomné stanovisko do termínu pojednávania. Žalobca 1/ vyjadril súhlas elektronickým podaním, doručeným súdu dňa 19. 02. 2021 o 8:27, žalobca 2/ sa nevyjadril, žalovaný 16. 02. 2021 (č. 1. 2045) oznámil, že sa chce pojednávania zúčastniť, t. j. nesúhlasil s prejednaním sporu na pojednávaní v jeho neprítomnosti. Intervenient podaním doručeným súdu dňa 19. 02. 2021 o 10.09 hod. požiadal o odročenie pojednávania na iný termín z dôvodu práceneschopnosti právneho zástupcu;

- odvolací súd podaním z 18. 02. 2021 (č. 1. 2045 spisu stranám sporu oznámil, že vzhľadom na dĺžku konania a trvanie stavu právnej neistoty vyhodnotil vec ako vec, ktorá neznesie odklad a pojednávanie nariadené na 23. 02. 2021 vykoná podľa § 1 ods. 2 vyhl. č. 24/2021 Zb. Toto oznámenie bolo žalobcovi 1/ doručené dňa 19. 02. 2021 o 1:15 hod., v ten istý deň bolo doručené aj ostatným stranám sporu (ich právnym zástupcom), pričom intervenient v ten istý deň požiadal o odročenie pojednávania.

Relevantná právna úprava:

Podľa § 384 ods. 1 CSP ak má odvolací súd za to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, dokazovanie v potrebnom rozsahu zopakuje sám.

Podľa § 385 ods. 1 CSP na prejednanie odvolania nariadi odvolací súd pojednávanie vždy, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie alebo to vyžaduje dôležitý verejný záujem.

Podľa § 3 ods. 1 písm. a) zákona č. 62/2020 Z. z. o niektorých mimoriadnych opatreniach v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 a v justícii, a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, v čase mimoriadnej situácie alebo núdzového stavu súdy vykonávajú pojednávania, hlavné pojednávania a verejné zasadnutia len v nevyhnutnom rozsahu ustanovenom všeobecne záväzným právnym predpisom, ktorý vydá Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky.

Podľa § 1 ods. 1 vyhl. č. 24/2021 Z. z. v čase mimoriadnej situácie alebo núdzového stavu sa vykonávajú pojednávania, hlavné pojednávania a verejné zasadnutia v týchto veciach:

- a) väzobné veci vrátane rozhodovania o väzbe,
- b) rozhodovanie sudcu pre prípravné konanie podľa § 348 ods. 1 písm. a) a b) Trestného poriadku,
- c) podmienkové prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody,
- d) rozhodovanie o tom, či sa odsúdený v skúšobnej dobe osvedčil alebo či sa nariadi výkon trestu odňatia slobody,
- e) rozhodovanie o uložení ochranného liečenia, zmene spôsobu výkonu ochranného liečenia, pokračovania v ochrannom liečení, prepustenia a ukončenia ochranného liečenia,
- f) konanie vo veciach určenia rodičovstva,
- g) konanie vo veci starostlivosti o maloletých vrátane výkonu rozhodnutia,
- h) konanie o návrat maloletého do cudziny pri neoprávnenom premiestnení alebo zadržaní,
- i) konanie vo veciach osvojenia,
- j) konanie vo veciach výživného plnoletých osôb,
- k) konanie o dedičstve,
- l) konanie o spôsobilosti na právne úkony,
- m) konanie o prípustnosti držania v zdravotníckom zariadení,
- n) konanie o ustanovení opatrovníka,
- o) veci azylu, zaistenia a administratívneho vyhostenia,
- p) konanie v civilnom sporovom konaní a v civilnom mimosporovom konaní, ak strany sporu alebo účastníci konania súhlasili s pojednávaním v ich neprítomnosti.

Podľa § 1 ods. 2 vyhl. č. 21/2021 Z. z. okrem vecí podľa odseku 1 možno v čase mimoriadnej situácie alebo núdzového stavu vykonať pojednávanie, hlavné pojednávanie a verejné zasadnutie aj vtedy, ak ide o vec, ktorá neznesie odklad; túto skutočnosť konajúci súd v predvolaní zdôrazní.

Pojednávanie sa môže odročiť len z dôležitých dôvodov. Pojednávanie môže byť na návrh strany odročené len vtedy, ak sa strana alebo jej zástupca z dôležitých dôvodov nemôže dostaviť na pojednávanie a zároveň od nich nemožno spravodlivo žiadať, aby sa na pojednávaní nechali zastúpiť (§ 183 ods. 1 CSP).

Strana, ktorá navrhuje odročenie pojednávania, oznámi súdu dôvod bezodkladne po tom, čo sa o ňom dozvedela alebo mohla dozvedieť, alebo ho s prihliadnutím na všetky okolnosti mohla predpokladať. Ak súd zistí, že stranou uvedený dôvod na odročenie pojednávania nie je dôležitý, bezodkladne o tom upovedomí stranu, ktorá odročenie navrhla (§ 183 ods. 3 CSP).

Strana, ktorá navrhuje odročenie pojednávania, je povinná uviesť telefónne číslo alebo elektronickú adresu, na ktorú ju možno upovedomiť o rozhodnutí súdu o jej návrhu na odročenie pojednávania (§ 183 ods. 4 CSP).

92. Z citovaného ustanovenia § 183 ods. 4 CSP vyplýva, že odročenie pojednávania je na úvahe vec prejednávajúceho súdu, nie strany sporu. Vzhľadom na to, že sa pojednávanie malo vykonať na základe ustanovenia § 385 ods. 1 CSP v spojení s § 1 ods. 2 vyhl. č. 21/2021 Z. z., nebolo právne významné, že neboli splnené podmienky pojednávania v zmysle § 1 ods. 1 tejto vyhlášky; z tohto hľadiska nie je podstatné ani tvrdenie žalobcu I/, že si myslel, že pojednávanie bude odročené z dôvodu žiadosti intervenienta o odročenie pojednávania z dôvodu práceneschopnosti jeho právneho zástupcu. Bolo totiž iba na úvahe súdu, či sú splnené podmienky na odročenie pojednávania v zmysle § 183 ods. 1 CSP. V tejto súvislosti dovolací súd poznamenáva, že v danom prípade odvolací súd žiadosti intervenienta o odročenie pojednávania nevyhovel, pričom žalovaný tento procesný postup nenamietol (ako jediná strana, ktorá by mohla byť oprávnená na uplatnenie dovolacej námietky podľa § 420 písm. f) CSP z dôvodu, že neodročením pojednávania došlo k porušeniu jeho procesného práva, a že pojednávanie odročené byť malo), takú dovoláciu námietku neuplatnil.

93. Odvolací súd svoj záver o tom, že ide o vec, ktorá neznesie odklad odôvodnil trvaním súdneho konania a stavu právnej neistoty po dobu viac ako 19 rokov. Vychádzajúc z týchto individuálnych okolností prípadu, dovolací súd konštatuje, že táto argumentácia odvolacieho súdu je udržateľná, najmä s

prihliadnutím na všeobecne známu rozhodovaciu prax ústavného súdu, čo do prieťahov v súdnom konaní. Na tom základe v tejto časti dovolanie žalobcu 1/ z dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP nepovažoval za dôvodné.

94. Žalobca 1/ ďalej podľa § 420 písm. f) CSP v súvislosti s určením výšky ušlého zisku namietol nesprávne vyhodnotenie dokazovania odvolacím súdom, že stanovenie predpokladaného zisku žalobcov sa musí odvíjať od uzavretých zmlúv o budúcej výstavbe bytov, lebo pôvodný žalobca mohol počítať výlučne so ziskom, ktorý z predaja získa na základe takto uzavretých zmlúv. Namietal i argumentáciu odvolacieho súdu, že neuveril tvrdeniu žalobcu 1/, že pôvodný žalobca mal v úmysle nebytové priestory prenajímať, keďže takúto skutočnosť v konaní pred súdom prvej inštancie neuvádzal a takýto zámer nebol ani premietnutý v prvotných dokladoch týkajúcich sa výstavby.

95. Žalobca 1/ dôvodil tým, že všetky zmluvy o výstavbe bytu boli zrušené ešte v roku 1999 a záujemcom boli zálohy vrátené, a teda ku dňu vzniku škody, ktorý bol právoplatným medzitýmnym rozsudkom ustálený dňom 05. 05. 2000, preto nemožno vychádzať z ceny bytov uvažovanej v čase podpisu týchto zmlúv, ale z ceny v čase vzniku škody, keď cena za m² sa rapídne zvýšila. Podľa žalobcu 1/ neexistuje žiadny dôkaz o tom, že by pôvodný žalobca chcel nebytové priestory predávať, tieto nezapočítal do výpočtu ušlého zisku, čo naopak svedčí o tom, že ich chcel prenajímať, pričom len za obdobie rokov 2000 až 2007 by príjem z nájmu bol 648.811 eur (posudok Ing. Pelegrínovej), ktorá suma samotná niekoľkonásobne prevyšuje celý uplatnený nárok žalobcov 1/ a 2/ na náhradu škody v tomto konaní.

96. Uvedené dovolacie námietky z hľadiska § 420 písm. f) CSP dovolací súd považuje len za nesúhlas žalobcu 1/, resp. jeho polemiku s vyhodnotením dokazovania a odôvodnením rozhodnutia odvolacieho súdu. Odvolací súd svoje skutkové závery ohľadom počtu a celkovej výmery bytov a nebytových priestorov (1328,32 m² + 748,13 m² = 2553,05 m²) a spoločných priestorov bytov a nebytových priestorov o celkovej výmere 476,60 m² logicky, jasne a presvedčivo odôvodnil v bode 51. odôvodnenia jeho rozsudku.

97. Pokiaľ ide o ďalšiu námietku, že pôvodný žalobca mal v úmysle nebytové priestory prenajímať, záver o nedôvodnosti týchto námietok odvolací súd odôvodnil obsahom žaloby (bod 52. odôvodnenia jeho rozsudku); z tohto záveru vyplýva, prečo nevzal do úvahy žalobcom 1/ v dovolaní namietaný posudok Ing. Pelegrínovej a jeho požiadavku náhrady príjmu z nájmu. Podľa názoru dovolacieho súdu záver o jednoznačnom úmysle pôvodného žalobcu predat' tak bytové, ako aj nebytové priestory odvolací súd odôvodnil zrozumiteľne, presvedčivo a logicky. Tento záver má jednoznačný základ v znení žaloby (viď stranu 5 žaloby - č. I. 5, resp. 44), pričom dovolací súd za správny považuje aj názor odvolacieho súdu, že na spochybnenie takého záveru nestačí iba tvrdenie terajšieho žalobcu 1/ (ako postupníka) o údajnom úmysle pôvodného žalobcu nebytové priestory prenajímať. Dovolanie preto nepovažoval za dôvodné podľa § 420 písm. f) CSP ani v tejto časti.

98. Zásadám spravodlivého procesu v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd zodpovedá aj požiadavka, aby súdmi urobené skutkové zistenia a prijaté právne závery boli riadne (dostatočne) a zrozumiteľne (logicky) odôvodnené. V práve na spravodlivý proces je obsiahnutá aj ďalšia ústavná zásada (čl. 47 ods. 3 Ústavy SR a čl. 6 CSP), a to „rovnosť zbraní“ v civilnom konaní, ktorá sa prejavuje ako rovnaká miera možností uplatňovania prostriedkov procesného útoku, ale aj procesnej obrany v medziach stanovených CSP. Obsah princípu rovnosti sporových strán v civilnom sporovom konaní sa tak prejavuje ako tzv. funkčná rovnosť, spočívajúca v takom procesnom postupe súdu, aby sa každej zo sporových strán umožnilo v rovnakej miere realizovať svoje procesné oprávnenie.

99. Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV.

ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

100. Dokazovanie tvorí časť civilného konania, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky, potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). Súd v občianskom súdnom konaní nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu, a nie účastníkov konania.

101. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porovnaj I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.), a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP.

102. V bode 52. odôvodnenia rozsudku odvolací súd to, že neuveril tvrdeniu žalobcu 1/, že pôvodný žalobca mal v úmysle nebytové priestory prenajímať, odôvodnil tým, že úmyslu pôvodného žalobcu predať všetky postavené priestory (teda tak byty ako aj nebytové priestory) nasvedčuje samotné znenie žaloby, keď úmysel prenajímať nebytové priestory v konaní pred súdom prvej inštancie neuvádzal, a taký úmysel nebol premietnutý ani v prvotných dokladoch týkajúcich sa výstavby. Uvedené vyhodnotenie úmyslu pôvodného žalobcu je logické, zrozumiteľné a presvedčivé, nevyvrátené žiadnym dôkazom; túto dovoláciu námietku preto dovolací súd nepovažoval za dôvodnú.

103. Najvyšší súd SR v uznesení sp. zn. 4MCdo/23/2008 z 21. 12. 2009 uviedol: „To, čo poškodenému ušlo (ušlý zisk), je ujmou spočívajúcou v tom, že u poškodeného nedošlo v dôsledku škodnej udalosti k rozmnoženiu majetkových hodnôt, hoci sa to s ohľadom na pravidelný beh vecí dalo očakávať. Ušlý zisk sa neprejavuje zmenšením majetku poškodeného (úbytkom aktív, ako je to u skutočnej škody), ale stratou očakávaného prínosu (výnosu). Nestačí pritom iba pravdepodobnosť rozmnoženia majetku, lebo musí byť naisto postavené, že pri pravidelnom behu vecí (nebyť protiprávneho konania škodcu alebo škodnej udalosti) mohol poškodený dôvodne očakávať zväčšenie svojho majetku, ku ktorému nedošlo práve v dôsledku konania škodcu (škodnej udalosti).“

104. V rozhodnutí sp. zn. 4Obdo/53/2020 najvyšší súd vyslovil: „Ušlý zisk je teda stratou konkrétnej, reálnej a preukázateľnej príležitosti zhodnotenia majetku, avšak len za predpokladu, že pravdepodobnosť dosiahnutia zisku u poškodeného je s ohľadom na existujúce okolnosti toho-ktorého konkrétneho prípadu vysoko pravdepodobná až blížiac sa k istote.“

105. V rozhodnutí sp. zn. 4MCdo/15/2010 najvyšší súd vyslovil: „Z dispozičného princípu vyplýva, že žalobca v žalobnom návrhu vymedzuje predmet konania po skutkovej a právnej stránke, a týmto jeho vymedzením je súd v zásade viazaný. Z viazanosti súdu petítom vyplýva, že súd musí rešpektovať predmet konania vymedzeným žalobným návrhom, čo znamená, že plnenie nemôže priznať ani z iného skutkového základu, než aký bol predmet konania vymedzený v žalobnom návrhu.“

106. K procesným právam strany sporu nepatrí právo, aby bol súdom vykonaný každý ňou navrhnutý dôkaz alebo dôkaz, o ktorom sa procesná strana subjektívne domnieva, že by mal byť súdom vykonaný. Rozhodovanie o tom, ktoré z dôkazov budú vykonané, patrí vždy výlučne súdu, a nie strane sporu. Uvedené predstavuje prejav zákonnej právomoci súdu korigovať návrhy strán sporu na vykonanie

dokazovania, sledujúc tak rýchly a hospodárny priebeh konania a súčasne zabezpečenie toho, aby sa zisťovanie skutkového stavu dokazovaním držalo v mantineloch predmetu konania, a aby sa neuberalo smerom, ktorý z pohľadu podstaty prejednávanej veci nie je relevantný. V prípade, že súd odmietne vykonať určitý účastníkom navrhovaný dôkaz, je jeho zákonnou povinnosťou v odôvodnení rozhodnutia uviesť, prečo nevykonával ďalšie navrhnuté dôkazy (§ 220 ods. 2 CSP a I. ÚS 350/08).

107. Samotné rozhodnutie súdu nevykonať určité dôkazy (napríklad preto, že sú podľa jeho názoru pre vec nevýznamné alebo nadbytočné), v zásade nie je považované za postup, znemožňujúci procesnej strane uskutočňovať jej procesné oprávnenia v zmysle § 420 písm. f) CSP. Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky posudzoval ústavný súd, pričom nedospel k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti (II. ÚS 465/2017). Na druhej strane Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojich rozhodnutiach vyslovil názor, že nevykonanie navrhovaného dôkazu, ktorý by mohol mať vplyv na posúdenie skutkového stavu, ktorý z doteraz vykonaných dôkazov nemožno bezpečne ustáliť, možno kvalifikovať ako porušenie práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR (III. ÚS 332/09).

108. Žalobca 1/ za nesprávny procesný postup odvolacieho súdu, ktorým malo dôjsť k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces, (pri medzi stranami nespornej výške skutočnej škody v sume 971.037 Sk) označil určenie výšky ušlého zisku samotným odvolacím súdom bez využitia postupu podľa § 206 CSP, teda bez zadováženia si kontrolného znaleckého posudku, resp. odborného stanoviska, pričom nie je zrejmé, prečo odvolací súd pre stanovenie predpokladaných nákladov nevychádzal z niektorého z odborných posudkov, resp. znaleckých posudkov. V tejto súvislosti namietol, že škoda vznikla dňom 05. 05. 2000, a preto nemožno vychádzať z ceny bytov uvažovanej v čase podpisu zmlúv o výstavbe bytov, ale z ceny v čase vzniku škody, keď cena za m² sa rapídne zvýšila. Samotný výpočet výšky ušlého zisku odvolacím súdom považoval za laický a neodborný č o d o výpočtu predpokladaných nákladov výstavby už pôvodným žalobcom na základe nepresných a neverifikovaných údajov o rozsahu použitia materiálu a jeho cien v čase výstavby v priebehu, nie v čase ponuky realizovanej v predstihu niekoľkých rokov, technického vybavenia staviteľa, dĺžky realizácie výstavby.

109. Dovolací súd poukazuje na to, že v zmysle § 216 ods. 1 CSP je súd viazaný žalobným návrhom.

110. Pokiaľ ide o namietaný skutkový záver odvolacieho súdu (bod 49. odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu), že „stanovenie predpokladaného zisku žalobcov sa musí odvíjať od uzavretých zmlúv o budúcej výstavbe bytov, keďže pôvodný žalobca mohol počítať výlučne so ziskom, ktorý z predaja na základe takto uzavretých zmlúv získa“, tento záver odvolací súd založil na skutkových tvrdeniach pôvodného žalobcu a dôkazoch tvoriacich obsah spisu, pričom dôvodil aj tým, že nie je rozhodujúce, že pôvodný žalobca bol v dôsledku právnych krokov žalovaného nútený od zmlúv o uzavretí budúcich zmlúv o výstavbe odstúpiť, teda došlo k ich zrušeniu, lebo práve zmarenie podnikateľského plánu konaním žalovaného bolo dôvodom nenaplnenia uvedených zmlúv (o budúcej výstavbe bytov).

111. Uvedené vyhodnotenie sa javí ako logické, avšak žalobca 1/ podľa názoru dovolacieho súdu dôvodne namietal, že zmluvy o budúcej výstavbe bytov neexistovali už od roku 1999, a preto, ak ku vzniku škody došlo dňom 05. 05. 2000, mal sa odvolací súd vysporiadať aj s touto skutočnosťou a v tej súvislosti s namietaným rastom nákladov na výstavbu ako aj rastom cien bytových a nebytových priestorov, vrátane spoločných priestorov.

112. Z obsahu spisového materiálu dovolací súd zistil, že v špecifikácii žaloby (č. l. 40 až 45) pôvodný žalobca žiadal priznať celkovo 20.368.575 Sk, z toho skutočnú škodu vyčíslil sumou 971.037 Sk, ušlý zisk vyčíslil sumou 12.397.538 Sk (spolu 13.368.575 Sk), náhradu škody za poškodenie povesti a dobrého mena sumou 7.000.000 Sk. V priebehu konania žalobca vzal späť žalobu v časti náhrady za poškodenie povesti a dobrého mena. Súd prvej inštancie priznal náhradu škody vo výške 199.689,93 eur, resp. 244.065 eur, t. j. spolu 443.755,40 eur (= 13.368.575 Sk).

113. Odvolací súd pri prepočte ušlého zisku oproti prvotne dohodnutej výstavbe vo výmere 2615 m²

vychádzal z celkovej zastavanej plochy výstavby vo výmere 2553,50 m² na základe záväzného stanoviska žalovaného a grafickej časti projektu spoločnosti B B PROJEKT. Na tom základe sumu nákladov výstavby, ktoré pôvodný žalobca vyčíslil na 29.442.462 Sk, považoval za opodstatnenú iba v sume 28.744.943,10 Sk. Na základe takto určenej plánovanej celkovej výmery stavby a zmlúv o výstavbe bytov vychádzal z priemernej predajnej ceny bytových ako aj nebytových priestorov po 15.752 Sk/m² (oproti pôvodnej žalobcom uplatňovanej predajnej cene 16.000 Sk/m²) a celkovej plochy spoločných priestorov 476,60 m² po 5.660,40 Sk/m² a v žalobe uplatnenú cenu 41.840.000 Sk, za ktorú by sa mohli predat' byty, nebytové priestory vrátane spoločných priestorov, znížil na 35.407.543,60 Sk.

114. Dovolací súd mal zo špecifikácie žaloby (jej prílohy na č. 1. 47) za zrejmé, že žalobca pri výpočte výšky ušlého zisku v sume 12.397.538 Sk vychádzal z celkových nákladov na výstavbu vo výške 29.442.462 Sk za 2615 m² a z trhovej ceny - predpokladaného príjmu z predaja kancelárskych a bytových priestorov v sume 41.840.000 Sk (2615 m² x 16.000 Sk), teda pôvodný žalobca pri výpočte trhovej ceny nerozlišoval medzi predajnou cenou kancelárskych priestorov na jednej strane, bytov na strane druhej a spoločných priestorov na strane tretej, ale zjednodušene rozpočítal celkovú ním kalkulovanú predajnú cenu na 1 m² (t. j. 1.600 Sk) pomerne k celkovej očakávanej predajnej cene 41.840.000 Sk. Za takej situácie skutkový záver odvolacieho súdu o výške príjmu z predaja spoločných priestorov v sume iba 5.660,40 Sk/m² pri ich celkovej ploche 476,60 m², celkovo vo výške iba 2.697.746 Sk (bod 56. rozsudku odvolacieho súdu), bez zohľadnenia celkovej výšky uplatnených (a preukázaných) nákladov na výstavbu v sumári a bez zistenia trhovej ceny bytov a kancelárskych priestorov vrátane spoločných priestorov ku dňu 05. 05. 2000, je nepodložený, rozporný, nedostatočne odôvodnený a nepresvedčivý.

115. Dovolací súd vzhľadom na uvedené za dôvodnú považoval dovoláciu námietku žalobcu 1/ z dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP ohľadom nedostatočne vykonaného dokazovania a zistenia skutkového stavu a námietku, že výšku ušlého zisku musí určiť odborne spôsobilá osoba (§ 206 CSP), resp. znalec (§ 207 ods. 3 CSP v spojení so zákonom č. 382/2004 Z. z. a vyhl. č. 228/2018 Z. z.).

116. Žalobca 2/ dôvod na zrušenie rozsudku odvolacieho súdu v časti jeho III. výroku v zmysle § 420 písm. f) CSP odôvodnil rovnako ako žalobca 1) neprípustnosťou vlastného prepočtu výšky ušlého zisku odvolacím súdom, keďže v prípade výpočtu náhrady škody vo forme ušlého zisku ide o posúdenie skutočností, ku ktorým sú potrebné odborné znalosti, keď určenie výšky škody a ušlého zisku spadá pod činnosť znalcov podľa obsahového vymedzenia znaleckých odborov a odvetví (príloha č. 2 vyhl. č. 228/2018 Z. z. - odvetvie 09 03 00 - Kontroling a odvetvie 51 01 01 - Oceňovanie a hodnotenie podnikov).

117. Vzhľadom na vyššie konštatovanú dôvodnosť dovolacej námietky žalobcu 1/ z dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP ohľadom nedostatočne vykonaného dokazovania a zistenia skutkového stavu, lebo výšku ušlého zisku musí určiť znalec (§ 207 ods. 3 CSP v spojení so zákonom č. 382/2004 Z. z. a vyhl. č. 228/2018 Z. z.) dovolací súd vyhodnotil túto dovoláciu námietku žalobcu 2/ ako dôvodnú z tých istých dôvodov.

118. Dovolací súd preto rozsudok odvolacieho súdu v časti, ktorou vo vzťahu k obom žalobcom zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že žalobu zamietal (III. výrok rozsudku odvolacieho súdu) ako aj závislý V. výrok rozsudku odvolacieho súdu o nároku na náhradu trov konania podľa § 449 ods. 1 CSP zrušil vec mu vrátil na ďalšie konanie podľa § 450 CSP.

119. V ďalšom konaní je odvolací súd viazaný právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP) a rozhodne o trovách pôvodného konania ako aj o trovách dovolacieho konania (§ 453 CSP).

120. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.